БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

17-йил чиқиши.

№ 139. (4386).

15 ИЮЛЬ ЧОРШАНБА 1970 йил.

Баҳоси 2 тийин.

Кеча Ватанимиз пойтахти Москвада, Кремлда саккизинчи чақириқ СССР Олий Советининг биринчи сессияси очилди.

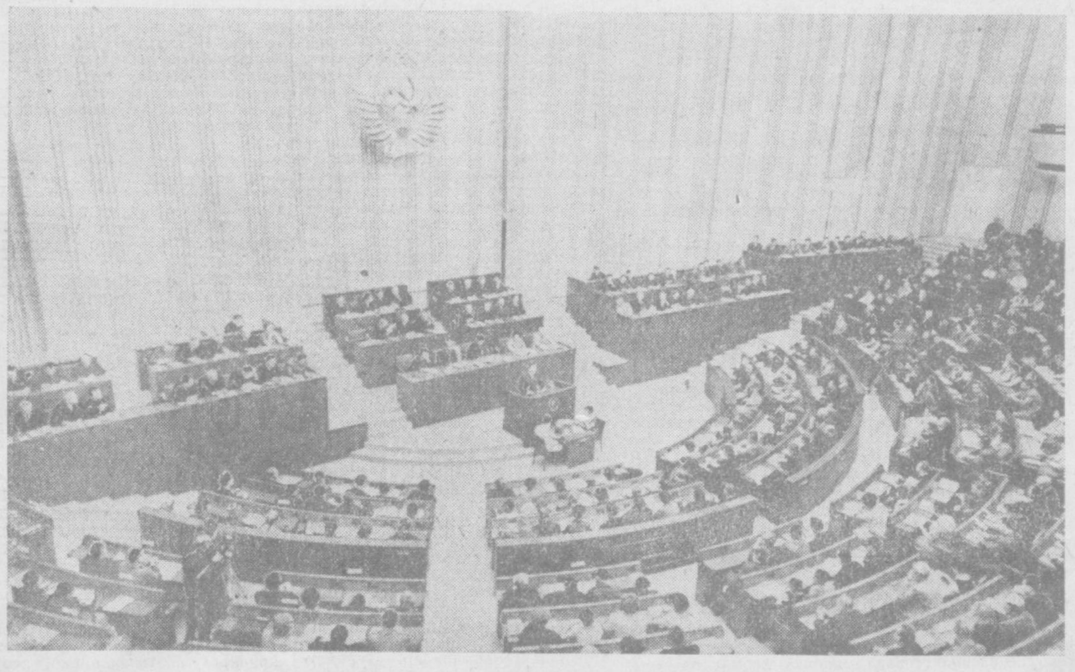

МОСКВА. 1970 йил 14 июль. Саккизинчи чақириқ СССР Олий Совети биринчи сессиясининг очилиши. Суратларда: Кремлда СССР Олий Совети палаталарининг мажлислар залида Иттифоқ Совети (чапда) ҳамда Миллатлар Советининг мажлислари.

(ТАСС — ЎзТАГ фотохроникаси).

СССР Олий Советининг мажлислари тўғрисида

ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

1970 йил 14 июлда саккизинчи чақириқ СССР Олий Советининг биринчи сессияси очилди.

Эрталаб соат 10 да Кремлда, СССР Олий Совети палаталарининг мажлислар залида **Иттифоқ Советининг** биринчи мажлиси бўлди. Оқсоқоллар кенгашининг топширувига биноан, сўзга чиққан депутат **И. И. Артоболевский**нинг таклифига мувофиқ, сессияни Иттифоқ Советининг энг кекса депутатларидан бири **К. А. Федин** очади.

Шундан кейин Иттифоқ Совети Иттифоқ Советининг Раиси ва унинг ўринбосарларини сайлашга киришади.

Депутат **А. П. Шитиков** Иттифоқ Советининг Раиси, депутатлардан **Ш. М. Гасанова, Б. Е. Патон, А. Жумаев, Ж. Расулов** Иттифоқ Совети Раисининг ўринбосарлари қилиб сайланди.

Оқсоқоллар кенгашининг топширувига биноан сўзга чиққан депутат **Г. В. Романов**нинг таклифига мувофиқ Иттифоқ Совети билан Миллатлар Советининг алоҳида-алоҳида ва биргаликда ўтказиладиган мажлислари регламентини тасдиқлади.

Иттифоқ Совети 31 депутатдан иборат мандат комиссиясини сайлади. Депутат **В. Н. Титов** мандат комиссиясининг Раиси қилиб сайланди.

Кундуз соат 12 да СССР Олий Совети палаталарининг мажлислар залида **Миллатлар Советининг** биринчи мажлиси бўлди. Оқсоқоллар кенгашининг топширувига биноан сўзга чиққан депутат **А. Е. Корнейчук**нинг таклифига мувофиқ сессияни Миллатлар Советининг энг кекса депутатларидан бири депутат **Д. В. Скобельцин** очади.

Шундан кейин Миллатлар Совети Миллатлар Советининг Раиси ва Раис ўринбосарларини сайлашга киришади.

Депутат **Е. С. Насриддинова** Миллатлар Советининг Раиси қилиб, депутатлардан **Е. З. Залиев, В. Е. Лобанок, У. К. Рисмамбетова, Н. С. Тихонов** Раис ўринбосарлари қилиб сайланди.

Оқсоқоллар кенгашининг топширувига биноан сўзга чиққан депутат **П. Я. Страутманис**нинг таклифига мувофиқ Иттифоқ Совети билан Миллатлар Советининг алоҳида-алоҳида ва биргаликда ўтказиладиган мажлислари регламентини тасдиқлади.

Миллатлар Совети 31 кишидан иборат мандат комиссиясини сайлади. Депутат **В. В. Шевченко** мандат комиссиясининг Раиси қилиб сайланди.

Палаталарнинг алоҳида-алоҳида ўтказиладиган мажлисларида палаталар Оқсоқоллари кенгашларининг топширувига биноан сўзга чиққан депутатлардан **С. Ф. Медунов** ва **К. И. Мацкевичус**нинг таклифига мувофиқ қуйидаги кун тартиби тасдиқланди:

1. Иттифоқ Совети ва Миллатлар Советининг мандат комиссияларини сайлаш.
2. Иттифоқ Совети ва Миллатлар Советининг Доимий комиссияларини тузиш тўғрисида.
3. СССР Олий Совети Президиумининг Фармонларини тасдиқлаш тўғрисида.
4. СССР Олий Совети Президиумини сайлаш.
5. СССР ҳукумати — СССР Министрлар Советини тузиш.
6. ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг меҳнат тўғрисидаги Қонун асослари лойиҳаси ҳақида,

* * *

Кундуз соат 3 да палаталарнинг мажлислар залида **Иттифоқ Советининг** иккинчи мажлиси бўлди. Иттифоқ Советининг Раиси **А. П. Шитиков** раислик қилади.

Иттифоқ Совети саккизинчи чақириқ СССР Олий Советининг Иттифоқ Советига сайланган депутатларнинг ваколатларини текшириш натижалари тўғрисида Мандат комиссиясининг Раиси депутат **В. Н. Титовнинг** докладини тинглади. Қуйидаги қарор қабул қилинади:

«Иттифоқ Совети мандат комиссиясининг докладини тинглаб, қарор қилади: СССР Конституциясининг 50- моддасига биноан Мандат комиссиясининг тақдимига мувофиқ, Иттифоқ Советининг ҳамма сайлов округларида сайланган 767 депутат ваколатлари ҳақиқий деб топилсин».

Шундан кейин Иттифоқ Совети палатанинг Доимий комиссияларини сайлаш тўғрисида қарор қабул қилади. Қуйидаги комиссиялар сайланди:

35 депутатдан иборат составда қонун лойиҳалари тайёрловчи комиссия. Раиси — **М. С. Соломенцев.**

51 депутатдан иборат составда план-бюджет комиссияси. Раиси — **П. А. Розонко.**

32 депутатдан иборат составда ташқи ишлар комиссияси. Раиси — **М. А. Суслов.**

31 депутатдан иборат составда ёшлар билан ишлаш комиссияси. Раиси — **Е. К. Лигачев.**

41 депутатдан иборат составда саноат комиссияси. Раиси — **Г. И. Вашенко.**

33 депутатдан иборат составда транспорт ва алоқа комиссияси. Раиси — **Н. И. Масленников.**

33 депутатдан иборат составда қурилиш ва бинокорлик материаллари саноати комиссияси. Раиси — **В. П. Ломакин.**

41 депутатдан иборат составда қишлоқ хўжалиги комиссияси. Раиси — **Г. С. Золотухин.**

31 депутатдан иборат составда соғлиқни сақлаш ва социал таъминот комиссияси. Раиси — **Н. П. Бехтерева.**

35 депутатдан иборат составда халқ маорифи, фан ва маданият комиссияси. Раиси — **А. Э. Восс.**

31 депутатдан иборат составда савдо, маиший хизмат ва коммунал хўжалиги комиссияси. Раиси — **Ф. А. Сурганов.**

31 депутатдан иборат составда табиатни муҳофаза қилиш комиссияси. Раиси — **А. В. Георгиев.**

Кечқурун соат 5 да палаталарнинг мажлислар залида Миллатлар Совети Раиси **Е. С. Насриддинова** раислигида Миллатлар Советининг иккинчи мажлиси бўлди. Миллатлар Совети саккизинчи чақириқ СССР Олий Советининг Миллатлар Советига сайланган депутатлар ваколатларини текшириш натижалари тўғрисида Мандат комиссиясининг раиси депутат В. В. Шевченкониннг докладини тинглади. Қуйидаги қарор қабул қилинади:

«Миллатлар Совети Мандат комиссиясининг докладини тинглаб, қарор қилади:

СССР Конституциясининг 50- моддасига биноан, Мандат комиссиясининг тақдимига мувофиқ, Миллатлар Советининг ҳамма сайлов округларида сайланган 750 депутати ваколатлари ҳақиқий деб топилсин».

Шундан кейин Миллатлар Совети палатанинг доимий комиссияларини тузиш тўғрисида қарор қабул қилади. Қуйидаги комиссиялар сайланди:

35 депутатдан иборат составда қонун лойиҳалари тайёрловчи комиссия. Раиси — **И. Г. Кэбин.**

51 депутатдан иборат составда план-бюджет комиссияси. Раиси — **К. М. Герасимов.**

32 депутатдан иборат составда ташқи ишлар комиссияси. Раиси — **Б. Н. Пономарев.**

31 депутатдан иборат составда ёшлар билан ишлаш комиссияси. Раиси — **А. Н. Аксенов.**

41 депутатдан иборат составда саноат комиссияси. Раиси — **К. К. Кайрис.**

33 депутатдан иборат составда транспорт ва алоқа комиссияси. Раиси — **Р. Я. Прундзе.**

33 депутатдан иборат составда қурилиш ва бинокорлик материаллари саноати комиссияси. Раиси — **С. А. Мовсесян.**

41 депутатдан иборат составда қишлоқ хўжалик комиссияси. Раиси — **Н. М. Борисенко.**

31 депутатдан иборат составда соғлиқни сақлаш ва социал таъминот комиссияси. Раиси — **Б. Солиева.**

35 депутатдан иборат составда халқ маорифи, фан ва маданият комиссияси. Раиси — **П. Н. Федосеев:**

31 депутатдан иборат составда савдо, маиший хизмат ва коммунал хўжалиги комиссияси. Раиси — **М. М. Мусахонов.**

31 депутатдан иборат составда табиатни муҳофаза қилиш комиссияси. Раиси — **В. А. Карлов.**

ХАЛҚ МАНФААТЛАРИ— ҲАР НАРСАДАН АЗИЗ

САККИЗИНЧИ ЧАҚИРИҚ СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ БИРИНЧИ СЕССИЯСИ

Бизнинг мамлакатимизда ҳали яқиндагина СССР Олий Советига сайлов куни умумхалқ байрами сифатида нишонланган эди. 153 миллионли сайловчи коммунистлар билан партиясизлар бузилмас блокининг номзодлари учун овоз бериб, совет жамиятининг тош-метиндек мустаҳкам маънавий-сиёсий бирлигини, меҳнаткашларнинг Коммунистик партия Марказий Комитети ва Совет ҳукумати теварагидаги монолит жипслигини, коммунизм ишига садоқатини яна намойиш қилди.

Саккизинчи чақириқ СССР Олий Совети 14 июлда ўз ишини бошлади. Кремлда СССР Олий Советининг биринчи сессияси очилди.

Давлат ҳокимияти олий органига янгидан сайланган бир ярим мингдан ортиқ депутат — Ватанимизнинг энг яхши ўғил ва қизлари бепоён Совет мамлакатининг ҳамма қисмидан пойтахтга келишди.

Янги чақириқ СССР Олий Совети жаҳоншумул — тарихий аҳамиятга молик воқеалар кўп содир бўлаётган йилда, Лениннинг юз йиллиги, беш йиллик план топшириқларини муваффақиятли бажариш учун кураш шиори остида ўтаётган йилда ўз ишини бошлади. КПСС Марказий Комитетининг июль Пленуми партиянинг қишлоқ хўжалиги соҳасидаги навбатдаги вазифаларини, умумхалқ аҳамиятига эга бўлган вазифаларни белгилаб берди. Барча совет кишилари КПССнинг XXIV съезди чақирилишини эшитиб, ғоят мамнун бўлдилар. Депутатлар олдида бундан буён муҳим ишлар турибди. Улар ўз кучлари, билим ва тажрибаларини сарф қиладиган ишлар кўп.

ИТТИФОҚ СОВЕТИДА

Эрталаб соат 10 да СССР Олий Совети палаталарининг мажлислар залида Иттифоқ Советининг мажлиси очилди.

Депутатлар ва жуда кўп меҳмонлар ўринларидан туриб гулдурос карсаклар билан **Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, К. Т. Мазуров, Н. В. Подгорний, М. А. Суслов, П. Е. Шелест, Ю. В. Андропов, В. В. Гришин, П. Н. Демичев, Д. А. Кунаев, В. В. Шчербицкий, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев, Ф. Д. Кулаков, М. С. Соломенцев** ўртоқларни кутиб олдилар.

Оқсоқоллар кенгашининг топшириғига биноан депутат **И. И. Артоболевский** СССР Олий Совети Иттифоқ Советининг биринчи сессиясини очиш учун энг кекса депутатлардан бири, СССР Ёзувчилар союзи правлениесининг биринчи секретари **К. А. Федин**га сўз беришни таклиф этади.

Ҳурматли депутат ўртоқлар, дейди, К. А. Федин, аввало, саккизинчи чақириқ СССР Олий Совети Иттифоқ Советининг биринчи сессиясини очишдек ишонч ва иззат-ҳурмат билдирганликларингиз учун ташаккур изҳор қилишга ижозат бергайсиз.

Ўртоқлар, ҳозирги пайт шу жиҳатдан ғоят муҳимки, биз КПСС XXIII съездининг қарорларини бажариш соҳасида зўр ғайрат билан қилган бунёдкорлик меҳнатимизнинг якунларини тўпламоқдамиз. Биз ҳозирги кунда зўр шодлик ва мамнуният билан шуни айта оламизки, бутун совет халқи Коммунистик партия ва унинг ленинчи Марказий Комитети раҳбарлигида саккизинчи беш йилликнинг тугалловчи йили топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун, коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтириш учун зўр ғайрат билан кураш олиб бормоқда. Ишчилар, колхозчилар, зиёлилар ишлаб чиқаришнинг янги резервларини ишга солмоқдалар, тежамкорликни кучайтирмоқдалар, маҳсулот ишлаб чиқаришни кун сайин оширмоқдалар.

Саноат ишлаб чиқаришимиз тез суръатлар билан ривожланаётганлиги ҳаммамизни қувонтиради. Ана шу суръатларга баҳо бермоқ учун фақат битта рақамни келтириб ўтиш кифоядир. Кейинги тўрт йил мобайнида саноат маҳсулотининг ўртача йиллик ўсиши 8,5 процент бўлди. Шу йилнинг бир ўзидагина урушдан аввалги барча беш йилликлардагига қараганда кўпроқ маҳсулот ишлаб чиқарилади.

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми бир неча кун аввал ўз ишини тамомлади. Пленум партиянинг қишлоқ хўжалиги соҳасидаги навбатдаги вазифаларини қараб чиқди. Барча совет кишилари пленумнинг қарорини, КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг докладини маъқулламоқдалар. К. А. Федин бутун залнинг қарсаклари остида бундай деди: қишлоқ хўжалигини ривожлантириш тўғрисида ғамхўрлик қилаётганлиги учун КПСС Марказий Комитетига самимий ташаккур изҳор қилишга ижозат бергайсиз ва совет деҳқонлари ишчилар синфининг ёрдамига таяниб, КПСС Марказий Комитети Пленуми томонидан қўйилган вазифаларни шараф билан бажарадилар, деб ишонч билдиришга рухсат этгайсиз.

Биз фан ва техникани тараққий эттиришда жуда катта муваффақиятларга эришдик. Бу муваффақиятлар фан-техника революцияси шароитида мамлакатимизнинг коммунизм йўлидан тўхтовсиз олға ҳаракат қилиб бориши учун ҳал қилувчи аҳамиятга эгадир. Космик фазони ўзлаштириш соҳасида олға қараб янги қадам қўйилди. Бутун дунё атиги бир ой муқаддам космонавтлардан Андриян Николаев билан Виталий Севастьяновларнинг «Союз-9» кемасида космосда мислсиз узоқ вақт парвоз қилганликларини зўр эътибор билан кузатиб турди. Залда яна қарсаклар бошланади.

Нотиқ сўзини давом эттириб, бундай дейди: партия ва Совет давлати халқнинг моддий фаровонлигини тўхтовсиз ошириш, совет меҳнатчиларининг қобилиятларини ривожлантириш ва бу қобилиятларни энг яхши тарзда татбиқ этиш учун зарур шароитлар вужудга келтириш йўлини амалга ошириб келмоқдалар. Меҳнаткашларнинг турмуш даражасини юксалтириш жиҳатидан беш йилликда кўзда тутилган планлар муваффақиятли бажарилмоқда. Ўтган тўрт йил ичида аҳолининг реал даромадлари ошди, кам ҳақ олаётган ва ўртача ҳақ олаётган ходимларнинг иш ҳақи кўпайтирилди, меҳнаткашлар баъзи категорияларининг отпуска муддати узайтирилди, колхоз аъзолари пенсия ва нафақалар билан таъминланди. Совет кишиларидан 44 миллионтаси янги квартираларга кўчиб кирди ёки ўзининг уй-жой шароитини яхшилаб олди.

Совет давлатининг асосчиси улуғ Ленин турли социал тузумдаги мамлакатлар билан тинч-тотув яшаш сиёсатини бизга васият қилиб қолдирган эди. Коммунистик партия бу сиёсатни изчиллик билан амалга ошириб келмоқда, жаҳон империализмининг агрессив ниятларига кескин суратда қарши чиқмоқда, халқларнинг озодлик ва миллий мустақиллик учун, социалислоҳотлар учун олиб бораётган ҳаққоний курашини қўллаб-қувватламоқда. Коммунистик партия ва Совет ҳукумати совет халқининг тинч меҳнат қилишини таъминлаш, жаҳон социализмининг иқтисодий ва сиёсий позицияларини мустаҳкамлаш, халқаро майдонда ҳар томонлама ҳамкорликни ривожлантириш учун қўлидан келган ҳамма чораларни кўрмоқдалар.

Совет кишиларининг коммунистик идеалларга астойдил садоқати уларнинг зўр ғайрат ва фидокорлик билан қилаётган меҳнатларида ўзининг ёрқин ифодасини топмоқда. Халқимизнинг Коммунистик партия ва Совет давлати ички

(Давоми иккинчи бетда).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ПЛЕНУМИНИНГ МАТЕРИАЛЛАРИНИ ПРОПАГАНДА ҚИЛИШ

14 июлда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида КПСС Марказий Комитетининг 1970 йил июль Пленумида ўртага қўйилган масалаларни ўрганишга бағишланган семинар ўтказилди. Семинарни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Р. Н. Нишонов очди. Семинар ишида саккиз юздан ортиқ киши — республика пойтахтидаги олий ўқув юртлари ижтимоий фанлар кафедраларининг раҳбарлари ва ўқитувчилари, партия, комсомол комитетлари ва «Билим» жамиятининг лекторлари, Тошкент пропагандистлари ва журналистлари, Қизил Байроқли Туркистон ҳарбий округининг сиёсий ходимлари қатнашди.

Семинарда СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги бош бошқармасининг бошлиги П. И. Братишев, Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалик министри Н. Ж. Худойбердиев, иқтисод фанлари доктори Л. А. Булочникова (Москва), Бутуниттифоқ «Билим» жамиятининг референти А. А. Фрейфельд, КПСС Марказий Комитетининг лектори М. Т. Холмуҳамедов лекция ўқидилар.

Семинар ишида қишлоқ хўжалик мутахассислари ва экономистларидан иборат пропагандистлар группаларининг аъзолари ҳам қатнашдилар. Ана шу группаларнинг аъзолари КПСС Марказий Комитети Пленумининг материалларини ўрганиш ва тушунтиришда маҳаллий партия ташкилотларига ёрдам бериш учун республиканинг ҳамма областларига борадилар.

(ЎзТАГ).

САККИЗИНЧИ ЧАҚИРИҚ СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ БИРИНЧИ СЕССИЯСИ

ХАЛҚ МАНФААТЛАРИ — ҲАР НАРСАДАН АЗИЗ

(Боши биринчи бетда).

ва ташқи сиёсатини якдиллик билан қўллаб-қувватлаётганлиги Совет ҳокимиятининг эллик йиллиги, В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллиги, совет халқининг фашизмга қарши урушда қозонган шонли ғалабасининг 25 йиллиги байрамлари туфайли сиёсий активлик ва меҳнат ғайрати ғоят ўсганлиги билан жуда ёрқин намойиш қилинди.

Саккизинчи чақириқ СССР Олий Советига ўтказилган сайлов натижалари ҳам, деб таъкидлайди депутат, мамлакатимиз меҳнаткашларининг Коммунистик партия теварагидаги монолит жипслигини, совет жамиятининг ғоявий ва социал-сиёсий жиҳатдан мустаҳкам бирлигини, СССР халқлари кўп миллатли оиласининг қардошларча дўстлигини кўрсатиб турибди.

Коммунистлар билан партиясизлар умумхалқ блокининг ҳамма номзодлари давлат ҳокимиятининг олий органига якдиллик билан сайланди. Сайловчиларнинг 99.74 проценти Иттифоқ Совети депутатлигига кўрсатилган номзодлар учун овоз берди. К. А. Федин қарсаклар остида шу гапларни айтади: Ана шу сайлов натижалари совет кишилари Коммунистик партиянинг сиёсатини ўзларига азиз ва жонажон сиёсат деб ҳисоблаётганликларини ва партияни халқимизни порлоқ истиқбол — коммунизм сари комил ишонч билан бошлаб бораётган синалган раҳбар деб ҳисобланаётганликларини яна бир марта яққол кўрсатади.

Депутат ўртоқлар! Коммунистик партия социалистик демократияни ҳар томонлама ривожлантириш ва такомиллаштириш тўғрисида доим ғамхўрлик қилмоқда.

Саккизинчи чақириқ СССР Олий Совети олдида экономика, маданиятни янада ривожлантириш, мамлакатимизнинг мудофаа қувватини мустаҳкамлаш билан, ташқи сиёсат билан боғлиқ бўлган муҳим давлат масалалари турибди. Бу масалаларнинг муваффақиятли ҳал этилиши ҳар бир депутатнинг актив ишлашига кўп жиҳатдан боғлиқдир.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев Бауман сайлов округи сайловчилари йиғилишида сўзлаган нутқида бундай деган эди:

«Совет депутатимиз қандай лавозимни эгаллаб туришидан қатъи назар, ўзининг барча ҳаркатларида партия сиёсатига амал қилишни, партия программасини амалга ошириш учун кураш олиб боришни, партиянинг позицияларида маҳкам туришни ўз бурчи деб ҳисоблайди. Сайловчилар унинг номзодини ёқлаб овоз бериб, унга мандат топширганларида худди шу нарсани кўзда тутганликларини депутат яхши англайди.

Ҳар биримиз ўз зиммамизга юкланган катта ва масъулиятли бурчларни шараф билан бажариш учун куч-ғайратимизни аямаймиз, деб айтсам ҳамманинг фикрини изҳор қилган бўламан, деб ўйлайман.

К. А. Федин ўз нутқини халқлар дўстлигининг таянчи, тинчлик ва тараққиётнинг мустаҳкам суянчиғи — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи шарафига, коммунизм қураётган улуғ совет халқи шарафига, совет халқининг синалган авангарди Ленин партияси шарафига табрик сўзларини айтиш билан тамомлайди. Залда гулдурос қарсаклар узоқ давом этади.

Шундан кейин К. А. Федин саккизинчи чақириқ СССР Олий Совети Иттифоқ Советининг биринчи сессиясини очиқ деб эълон қилади.

Депутат **В. П. Ломакин**га сўз берилади. У оқсоқоллар кенгашининг топширувига биноан, Хабаровск ўлкаси Хабаровск қишлоқ сайлов округидан сайланган депутат **А. П. Шитиков**ни Иттифоқ Советининг раиси қилиб сайлашни таклиф этди. Бу таклиф бир овоздан қабул қилинди.

А. П. Шитиков президиумга чиқиб, палата раиси ўрнини эгаллайди. У Иттифоқ Советининг раиси лавозимига сайлашдек катта ишонч ва иззат-ҳурмат кўрсатганликлари учун депутатларга миннатдорчилик изҳор қилади. Мен, дейди А. П. Шитиков, бу ишончни оқлаш учун бутун куч-ғайратимни сарф қиламан.

Палата раисининг қуйидаги ўринбосарлари бир овоздан сайланди: Озарбайжон ССРдаги 1-«Май» колхозининг раиси **Ш. М. Гасанова**, Украина ССР Фанлар академиясининг президенти **Б. Е. Патон**, Ўрта Осиё темир йўли Мари станцияси тепловоз депосининг машинисти **А. Жумаев**, Тожикистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари **Ж. Расулов**.

Шундан кейин Иттифоқ Совети билан Миллатлар Советининг алоҳида-алоҳида ва биргаликда ўтказиладиган мажлислари регламенти тасдиқланади.

Оқсоқоллар Кенгашининг топширувига биноан сўзга чиққан депутат **С. Ф. Медунов** қуйидаги масалаларни сессиянинг кун тартибига киритишни таклиф этади:

1. Иттифоқ Советининг Мандат комиссиясини сайлаш.
2. Иттифоқ Советининг доимий комиссияларини тузиш тўғрисида.
3. СССР Олий Совети Президиумининг Фармонларини тасдиқлаш тўғрисида.
4. СССР Олий Совети Президиумини сайлаш.
5. СССР ҳукумати — СССР Министрлар Советини тузиш.
6. ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг меҳнат тўғрисидаги Қонун асослари лойиҳаси ҳақида.

Иттифоқ Совети кун тартибини ва масалаларни қараб чиқиш тартибини бир овоздан тасдиқлайди.

Депутатлар Иттифоқ Советининг мандат комиссиясини 31 кишидан иборат составда сайлайдилар. Депутат **В. Н. Титов** (Қозоғистон ССР) комиссия раиси қилиб сайланади.

Шу билан СССР Олий Совети Иттифоқ Советининг биринчи мажлиси тамом бўлди.

* * *

Соат 15 да Иттифоқ Советининг иккинчи мажлиси бошланди. Палата раиси А. П. Шитиков раислик қилди.

Иттифоқ Совети саккизинчи чақириқ СССР Олий Советининг Иттифоқ Советига сайланган депутатларнинг ваколатларини текшириш натижалари тўғрисида мандат комиссиясининг раиси депутат В. Н. Титовнинг докладини тинглади.

ИТТИФОҚ СОВЕТИ МАНДАТ КОМИССИЯСИНИНГ ДОКЛАДИ

Депутат ўртоқлар!

Саккизинчи чақириқ СССР Олий Советига сайлов кампанияси совет халқи бутун тараққийпарвар инсоният билан биргаликда Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг юз йиллигини нишонлаган шонли бир даврда ўтди. Ленин юбилейининг байрам қилиниши совет кишиларининг сиёсий активлиги ва меҳнат ғайратини жўш урдириб юборди.

Сайлов ҳамма жойда уюшқоқлик билан, сайловчиларнинг ғоят активлиги билан ўтди. Бу сайлов совет халқининг монолит бирлигини, унинг Коммунистик партия теварагига жипслашганлигини яна бир карра намойиш қилди.

СССР Олий Советига ўтказилган сайловда 153 миллион 172 минг 213 сайловчи ёки рўйхатларга киритилган ҳамма сайловчиларнинг 99.96 проценти қатнашди. Иттифоқ Совети депутатлигига кўрсатилган номзодларни ёқлаб 152 миллион 771 минг 739 сайловчи ёки сайловда қатнашган кишиларнинг 99,74 проценти овоз берди. 767 га сайлов округининг ҳаммасида овозга қўйилган номзодлар овозларнинг мутлақ кўпчилиги билан сайланди. Бу эса коммунистлар билан партиясизлар блокининг янги ғалаба қозонганлигидан, партия билан халқнинг бузилмас бирлигидан яққол далолат бериб турибди.

Ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлар, совет зиёлиларининг энг яхши намояндалари СССР Олий Советининг депутатлари қилиб сайландилар. Иттифоқ Советига 253 ишчи сайланди, улардан 72 киши машинасозлик корхоналарида, 66 киши металлургия, кўмир, нефть ва химия саноатида, 33 киши енгил саноат корхоналарида, 28 киши қурилишда, 10 киши темир йўл транспортида, 33 киши совхозларда ишлайди. Иттифоқ Совети составида 127 колхозчи бор.

Шундай қилиб, эндиликда Иттифоқ Советида 380 ишчи ва колхозчи бор, улар палата ҳамма депутатларининг 49.5 процентини ташкил этади. Депутат қилиб сайланган ишчилар билан колхозчилар социалистик ишлаб чиқариш илғорларидир. Улар ўзларининг фидокорона меҳнати билан коммунистик қурилиш ишига муносиб ҳисса қўшмоқдалар.

Депутатлар орасида корхоналарнинг раҳбарлари, ишлаб чиқариш командирлари, халқ хўжалигининг турли тармоқларининг мутахассислари бор.

Иттифоқ Совети депутатларидан 97 киши фан, маданият, адабиёт, санъат, маориф ва соғлиқни сақлаш ходимларидир. Улар орасида СССР Фанлар академияси, иттифоқдош республикалар Фанлар академиялари ва тармоқ академиялари, муассасалари ходимларидан 24 киши, олий ўқув юртларининг ректорлари, кафедра мудирлари ва муаллимларидан 8 киши, мактаб директорлари ва ўқитувчиларидан 6 киши, врачлардан 6 киши, ёзувчилардан 7 киши бор.

Палатамиздаги депутатлардан 152 киши партия, касаба союз ва комсомол органларининг ходимлари, 102 киши совет органларининг ходимлари, 30 киши Совет Армияси ва Ҳарбий Денгиз Флотининг ҳарбий хизматчиларидир.

Депутатларнинг маълумоти тўғрисидаги рақамлар уларнинг кенг ва ҳар томонлама билимларидан далолат беради. Палатанинг 408 депутати ёки жамики составнинг 53,2 проценти олий ва тўлиқсиз олий маълумотли, 224 депутат ёки 29,2 проценти ўрта маълумотли кишилардир. Шундай қилиб, Иттифоқ Совети составидаги депутатларнинг 82,4 проценти олий ва ўрта маълумотли кишилардир.

Иттифоқ Советига мамлакатимизда яшовчи 39 миллат вакиллари сайланган. Депутатлар орасида — руслар, украинлар, белоруслар, ўзбеклар, қозоқлар, грузинлар, озарбайжонлар, литваликлар, молдаванлар, латишлар, қирғизлар, тожиклар, арманилар, туркманлар, эстонлар ва бошқалар бор. Бу — ленинча миллий сиёсат тантанасининг, мамлакатимиздаги ҳамма миллатлар ва элатлар чинакам тенг ҳуқуқлилигининг ёрқин ифодасидир.

Хотин-қизларнинг тўла тенг ҳуқуқлилиги совет ижтимоий тузуми чинакам демократик характерининг энг муҳим кўринишларидан биридир. Хотин-қизлар завод ва фабрикаларда, колхоз ва совхозларда, илмий муассасалар ва ўқув юртларида эркаклар билан тенг ишламоқдалар, давлат ва жамоат фаолияти билан актив шуғулланмоқдалар. Иттифоқ Советига 232 хотин-қиз сайланган, ёки ҳамма депутатларнинг 30,3 проценти хотин-қизлардан иборат.

Ёш жиҳатидан олганда палата депутатларининг составини қандай эканлигини қуйидаги маълумотлардан кўриш мумкин: 134 депутат ёки ҳамма депутатларнинг 17,5 проценти 30 ёшгача бўлган кишилар, 159 депутат ёки ҳамма депутатларнинг 20,7 проценти 31 ёшдан 40 ёшгача бўлган кишилар, 194 депутат ёки ҳамма депутатларнинг 25,3 проценти 41 дан 50 ёшгача бўлган кишилар, 196 депутат ёки ҳамма депутатларнинг 25,5 проценти 51 ёшдан 60 ёшгача бўлган кишилардир. Депутатлардан 84 киши 61 ёшдан ошган кишилар бўлиб, улар ҳамма депутатларнинг 11 процентини ташкил қилади.

Иттифоқ Советининг состави коммунистлар билан партиясизлар блокининг бирлигини ифодалайди. Иттифоқ Советининг 562 депутати КПСС аъзолари ва аъзоликка кандидатлари ва 205 депутат партиясизлардир.

Шуни айтиб ўтиш керакки, Иттифоқ Совети депутатларидан 694 киши ёки ҳамма депутатларнинг 90,5 проценти СССР орденлари ва медаллари билан мукофотланганлар, 17 депутат Совет Иттифоқи Қаҳрамони, 132 депутат Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвонига эга. Депутатлар орасида Ленин мукофоти лауреатларидан 25 киши ва давлат мукофоти лауреатларидан 46 киши бор.

Ўтказилган сайлов натижасида Иттифоқ Советининг состави анча янгиланди. 409 депутат аввалги, еттинчи чақириқ СССР Олий Советининг депутатлари бўлмаган кишилардир. Шу тариқа депутатларнинг состави тўғрисидаги маълумотлар Иттифоқ Советига совет жамияти ҳамма қатламларининг намояндалари кирганлигини кўрсатиб турибди. Совет жамиятининг бирлиги ишчилар синфи билан деҳқонларнинг бузилмас иттифоқига, социалистик Ватанимиздаги ҳамма миллатлар билан элатларнинг дўстлиги ва қардошлигига асосланади.

Депутат ўртоқлар!

Мандат комиссияси СССР Конституциясининг 50- моддаси асосида 1970 йил 14 июнда Иттифоқ Советига сайланган ҳамма депутатларнинг ваколатлари тўғрилигини текшириб чиқди.

Комиссия ҳар бир сайлов округидан депутатликка номзодларни рўйхатга олиш тўғрисида округ сайлов комиссияларининг протоколларини, депутатликка номзодларнинг овозга қўйилишга розилик бериш тўғрисидаги аризаларини, барча сайлов комиссияларида овоз бериш протоколларини, шунингдек Марказий сайлов комиссияси тақдим этган бошқа материалларни қараб чиқди.

Мандат комиссияси 767 сайлов округининг ҳаммасида Иттифоқ Советига депутатлар сайлаш СССР Конституцияси ва «СССР Олий Советига сайлов тўғрисида Низом» асосида ва уларга тўла мувофиқ равишда ўтказилганлигини аниқлади.

Бирон-бир сайлов округида Иттифоқ Советига сайлов натижаларини шубҳа остида қолдирувчи шикоят ва аризалар мандат комиссиясига тушгани йўқ. Мандат комиссияси Иттифоқ Совети депутатларидан бирон кишининг сайланганлигини бекор қилиш учун ҳеч қандай асос йўқ деб ҳисоблайди.

Шу муносабат билан мандат комиссияси 1970 йил 14 июнда Иттифоқ Советига сайланган ва саккизинчи чақириқ СССР Олий Советига сайлов ўтказувчи Марказий сайлов комиссияси рўйхатга олган ҳамма 767 депутатнинг ваколатларини ҳақиқий деб топишни таклиф этади.

Мандат комиссияси қуйидаги қарор лойиҳасини Иттифоқ Совети муҳокамасига тақдим этади: «Иттифоқ Совети мандат комиссиясининг докладини тинглаб **қарор қилади:** СССР Конституцияси «Асосий қонун»нинг 50-моддасига биноан, мандат комиссиясининг тақдимига мувофиқ Иттифоқ Советининг ҳамма сайлов округларида сайланган 767 депутати ваколатлари ҳақиқий деб топилсин».

Мандат комиссиясининг доклади юзасидан қуйидаги қарор қабул қилинди:

«Иттифоқ Совети Мандат комиссиясининг докладини тинглаб, **қарор қилади:**

СССР Конституцияси (Асосий қонуни)нинг 50- моддасига биноан, мандат комиссиясининг тақдимига мувофиқ, Иттифоқ Советининг ҳамма сайлов округларида сайланган 767 депутат ваколатлари ҳақиқий деб топилсин».

Шундан кейин кун тартибидаги қуйидаги масала — СССР Олий Совети Иттифоқ Советининг доимий комиссияларини тузиш тўғрисидаги масала қараб чиқилди. Қуйидаги комиссиялар сайланди:

35 депутатдан иборат составда қонун лойиҳалари тайёрловчи комиссия. Раиси — **М. С. Соломенцев.**

51 депутатдан иборат составда план-бюджет комиссияси. Раиси — **П. А. Розенко.**

32 депутатдан иборат составда ташқи ишлар комиссияси. Раиси — **М. А. Суслов.**

31 депутатдан иборат составда ёшлар билан ишлаш комиссияси. Раиси — **Е. К. Лигачев.**

41 депутатдан иборат составда саноат комиссияси. Раиси — **Г. И. Вашченко.**

33 депутатдан иборат составда транспорт ва алоқа комиссияси. Раиси — **Н. И. Масленников.**

33 депутатдан иборат составда қурилиш ва бинокорлик материаллари саноати комиссияси. Раиси — **В. П. Ломакин.**

41 депутатдан иборат составда қишлоқ хўжалиги комиссияси. Раиси — **Г. С. Золотухин.**

31 депутатдан иборат составда соғлиқни сақлаш ва социал таъминот комиссияси. Раиси — **Н. П. Бехтерева.**

35 депутатдан иборат составда халқ маорифи, фан ва маданият комиссияси. Раиси — **А. Э. Восс.**

31 депутатдан иборат составда савдо, маиший хизмат ва коммунал хўжалиги комиссияси. Раиси — **Ф. А. Сурганов.**

31 депутатдан иборат составда табиатни муҳофаза қилиш комиссияси. Раиси — **А. В. Георгиев.**

Шу билан Иттифоқ Советининг иккинчи мажлиси тамом бўлди.

МИЛЛАТЛАР СОВЕТИДА

Миллатлар Советининг биринчи мажлиси СССР Олий Совети палаталарининг мажлислар залида кундузи соат 12 да бошланди.

Депутатлар ва кўпдан-кўп меҳмонлар **А. Н. Косигин, А. Я. Пельше, Д. С. Польянский, А. Н. Шелепин, П. М. Машеров, В. П. Мжаванадзе, Ш. Р. Рашидов, Д. Ф. Устинов, Б. Н. Пономарев** ўртоқни ўринларидан туриб, қизғин қарсаклар билан кутиб олдилар.

Оқсоқоллар Кенгашининг топшириғига биноан депутат **А. Е. Корнейчук** сессияни кекса депутатлардан бири таникли совет олими академик **Д. В. Скобельцин** очсин деган таклиф киритди.

Д. В. Скобельцин ўзига саккизинчи чақириқ СССР Олий Совети Миллатлар Советининг биринчи сессиясини очишдек юксак шараф кўрсатилганлиги учун чуқур миннатдорчилик билдирди.

Аввалги чақириқ ССР Иттифоқи Олий Советининг иш даврида, деди у, мамлакатимиз ҳаётида жуда муҳим тарихий воқеалар бўлиб ўтди. Коммунистик партия теварагида мустаҳкам жипслашган совет кишилари КПСС XXIII съездининг қарорларини, халқ хўжалигини ривожлантириш беш йиллик планини бажариш борасида фидокорона меҳнат қилдилар. Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллигини, Коммунистик партия ва Совет давлатининг асосчиси Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини ўтказишга тайёргарлик шаҳар ва қишлоқ меҳнаткашларининг ғайратини янада ошириб юборди.

Сўнгги йилларда, деб давом қилди нотиқ, саноат ва қишлоқ хўжалигини ривожлантиришда, меҳнаткашларнинг турмуш даражасини кўтаришда, мамлакатнинг мудофаа қобилиятини мустаҳкамлашда янги катта қадам ташланди. Қаҳрамон ишчилар синфи, инженерлар ва техникларнинг фидокорона меҳнати натижасида беш йилликнинг тўрт йили мобайнидаги саноат маҳсулоти ҳажми қарийб 39 процент кўпайди. Колхоз ва совхоз далаларининг меҳнаткашлари катта-катта муваффақиятларга эришдилар. Асосий қишлоқ хўжалик экинларининг ҳосилдорлиги ортди. 1966—1969 йиллар мобайнида деҳқончилик ва чорвачилик ялпи маҳсулотининг ўртача йиллик ҳажми бундан аввалги тўрт йилликдагига қараганда 18 процент кўпайди. Коммунистик партия, унинг ленинчи Марказий Комитети қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг барча тармоқларини янада юксалтириш чораларини кўрмоқдалар. КПСС Марказий Комитетининг яқинда тугаган Пленуми қишлоқ хўжалигини жадал ривожлантиришнинг кенгайтирилган программасини белгилаб берди.

Мамлакатда фан, халқ маорифи, маданият ҳар томонлама ривож топди. Бугунги кунда биз мамлакатимиз фаннинг бир қанча энг муҳим соҳаларини ривожлантиришда жаҳонда етакчи ўринда турибди. Совет Иттифоқида ҳар уч кишининг бири ўқимоқда. Маданиятимиз энг илғор маданиятдир, деб ҳаққоний равишда фахрлана оламиз.

Биз Советлар мамлакати инсоният тарихида биринчи бўлиб космос сари йўл очганлиги билан ҳам фахрланамиз. Ишчиларнинг илҳом билан қилган меҳнати, олимлар ва конструкторларнинг ижодий даҳоси туфайли Андриян Николаев билан Виталий Севастьянов бошқарган «Союз 9» космик кемаси янги машҳур парвоздан қайтди.

Мамлакат экономикасини ривожлантиришда эришилган муваффақиятлар, деб таъкидлади Д. В. Скобельцин, совет халқининг турмуш даражасига яхши таъсир кўрсатиб, партия ва Совет давлатининг бир қанча жиддий социал проблемаларни ҳал қилишига имкон бермоқда.

Ленинча миллий сиёсат — пролетар интернационализми, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи тенг ҳуқуқли халқларининг қардошларча дўстлиги сиёсатининг амалга оширилиши мамлакатимизда социализм эришган энг улуғвор ғалабалардан бири бўлди.

Халқаро майдонда Ватанимизнинг обрўси йил сайин тобора кўпроқ ошиб бормоқда. Совет Иттифоқининг ленинча ташқи сиёсати умумий тинчлик ва халқлар хавфсизлигини мустаҳкамлаш, миллий мустақиллик, демократия ва социализм учун курашга қаратилган.

Совет халқи Коммунистик партиянинг ички ва ташқи сиёсатини қизғин қўллаб-қувватлайди. Саккизинчи чақириқ СССР Олий Советига ўтказилган сайлов якунлари бунинг ёрқин далилидир.

Д. В. Скобельцин депутатларга мурожаат қилиб, бундай деди: халқ бизни Советлар мамлакати давлат ҳокимиятининг олий органига сайлаб, юксак ишонч кўрсатди. Шу юксак ишончни шараф билан оқлаш бизнинг вазифамиздир. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Леонид Ильич Брежнев Бауман сайлов округининг сайловчилари ҳузурида сўзлаган нутқида шу ҳақда ёрқин гапирган эди.

Саккизинчи чақириқ СССР Олий Совети янги беш йиллик бўсағасида ишга киришмоқда Олдимизда катта ва мураккаб ишлар турибди. Биз партиямиз, совет халқимиз қўядиган катта талаблар даражасида ҳамма вақт турамиз десам ҳамманинг фикрини ифодалаган бўламан деб ўйлайман.

Д. В. Скобельцин ўз нутқини кўп миллатли совет давлатимиз шарафига, коммунизм бунёдкори — Улуғ Совет халқи шарафига, барча ғалабаларимизнинг илҳомчиси ва ташкилотчиси Ленин бунёд этган шонли Совет Иттифоқи Коммунистик партияси шарафига хитоб сўзлари айтиб тугатади. Залда узоқ давом этган қарсаклар янграйди.

Д. В. Скобельцин саккизинчи чақириқ СССР Олий Совети Миллатлар Советининг биринчи сессиясини очиқ деб эълон қилади.

Сўнгра Миллатлар Совети Миллатлар Советининг раиси билан унинг ўринбосарларини сайлашга киришади.

Депутатлар Ўзбекистон ССР Тошкент-Октябрь сайлов округидан Миллатлар Советига депутат **Е. С. Насриддинова**ни якдиллик билан палата раиси қилиб сайладилар.

Е. С. Насриддинова палата раиси ўрнини эгаллайди.

Мен, дейди у, ўзимни Миллатлар Советининг раиси лавозимига сайлаб, юксак ишонч ва катта ҳурмат-эҳтиром билдирганлигингиз учун самимий миннатдорчилик ва чуқур ташаккуримни изҳор этаман.

Қарағанда область «Ленинуголь» трестига қарашли шахта кўмир комбайнининг машинисти **Е. З. Залиев**, Белоруссия ССР Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари **В. Е. Лобанок**, Қирғизистон ССР Тўнг район шифохонасининг бош врач ўринбосари **У. К. Рисмамбетова**, СССР Ёзувчилари союзи правлениесининг секретари **Н. С. Тихонов** якдиллик билан палата раисининг ўринбосарлари қилиб сайландилар.

Депутатлар палаталарнинг мажлислари ҳамда Иттифоқ Совети билан Миллатлар Советининг қўшма мажлислари регламентини тасдиқладилар.

Палата оқсоқоллари кенгашининг топшириғига биноан сўзга чиққан депутат **К. И. Мацкевичус**нинг таклифига кўра сессиянинг қуйидаги кун тартиби тасдиқланди:

1. Миллатлар Советининг Мандат комиссиясини сайлаш.
2. Миллатлар Советининг доимий комиссияларини тузиш тўғрисида.
3. СССР Олий Совети Президиумининг Фармонларини тасдиқлаш тўғрисида.
4. СССР Олий Совети Президиумини сайлаш.
5. СССР ҳукумати — СССР Министрлар Советини тузиш.
6. ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг меҳнат тўғрисидаги Қонун асослари лойиҳаси тўғрисида.

Миллатлар Совети кун тартибини ва масалаларни қараб чиқиш навбатини якдиллик билан тасдиқлади.

Депутатлар Миллатлар Советининг 31 кишидан иборат составда мандат комиссиясини сайладилар. Депутат **В. В. Шевченко** (Украина ССР) комиссия раиси қилиб сайланди.

Шу билан СССР Олий Совети Миллатлар Советининг биринчи мажлиси тугади.

* * *

Кечқурун соат 5 да СССР Олий Совети палаталарининг мажлислар залида Миллатлар Советининг иккинчи мажлиси бошланди. Палата раиси Е. С. Насриддинова раислик қилди.

Миллатлар Совети саккизинчи чақириқ СССР Олий Советининг Миллатлар Советига сайланган депутатлар ваколатларини текшириш натижалари тўғрисида Мандат комиссиясининг раиси депутат В. В. Шевченконинг докладини тинглади.

МИЛЛАТЛАР СОВЕТИ МАНДАТ КОМИССИЯСИНИНГ ДОКЛАДИ

Депутат ўртоқлар!

Совет халқи 1970 йил 14 июнда мамлакатимиз давлат ҳокимиятининг олий органи — СССР Олий Совети составига ўз вакилларини сайлади.

Сайлов партия билан халқнинг монолит бирлигини ёрқин намойиш қилди Сайлов мамлакатимизнинг меҳнаткашлари коммунизм қуриш ишига астойдил содиқ эканликларини ва Коммунистик партия ҳамда Совет давлатининг сиёсатини якдиллик билан қўллаб-қувватлаётганликларини яна бир марта кўрсатди.

Саккизинчи чақириқ СССР Олий Советига сайлов уюшқоқлик билан, меҳнат ғайрати ва сиёсий активлик ғоят ўсган бир вазиятда ўтди Сайлов олдидан Коммунистик партия ва Совет давлатининг асосчиси Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги байрам қилинди. Бу байрам сайловчиларнинг сиёсий активлигини ғоят ошириб юборди.

Сайловда 153.172.213 сайловчи, ёки рўйхатларга киритилган барча сайловчиларнинг 99.96 проценти қатнашди. Миллатлар Советига сайлов ўтказилган ҳар бир сайлов округида округ территориясида яшовчи сайловчиларнинг мутлақ кўпчилиги овоз беришда қатнашди.

Иттифоқдош республикалардан Миллатлар Совети депутатлигига кўрсатилган номзодлар учун 152.843.228 сайловчи, ёки сайловда қатнашган сайловчиларнинг 99,79 проценти, автоном республикалардан Миллатлар Совети депутатлигига кўрсатилган номзодлар учун сайловда қатнашган сайловчиларнинг 99.59 проценти, автоном областлардан Миллатлар Совети депутатлигига кўрсатилган номзодлар учун сайловчиларнинг 99.64 проценти ва миллий округлардан Миллатлар Совети депутатлигига кўрсатилган номзодлар учун сайловда қатнашган сайловчиларнинг 99,55 проценти овоз берди.

Овоз бериш якунларига қараганда, барча сайлов округларида ўтказилган сайловда Миллатлар Совети депутатлигига номзодлар сайловчилар овозининг мутлақ кўпчилигини олди ва депутат қилиб сайланди.

Коммунистлар билан партиясизларнинг ҳаёт синовидан ўтган блоки саккизинчи чақириқ СССР Олий Совети сайловида яна жуда катта ғалаба қозонди.

СССР Конституциясининг 35-моддасига тамомила мувофиқ суратда Миллатлар Советига 750 депутат, шу жумладан 15 иттифоқдош республиканинг ҳар биридан 32 депутат, жами 480 депутат, 20 автоном республиканинг ҳар биридан 11 депутат, жами 220 депутат, 8 автоном областнинг ҳар биридан 5, жами 40 депутат ва миллий округларнинг ҳар биридан биттадан, жами 10 депутат сайланди.

Палатамиз составига 59 миллатдан депутат сайланди. Улар орасида руслар, украинлар, белоруслар, ўзбеклар, қозоқлар, грузинлар, озарбайжонлар, литваликлар, молдаванлар, латишлар, қирғизлар, тожиклар, арманилар, туркманлар, эстонлар, абхазлар, бошқирдлар, бурятлар, аварлар, даргинлар, қумиқлар, лакслар, лезгинлар, кабардинлар, балкарлар, қолмиқлар, қорақалпоқлар, кареллар, комилар, марилар, мордованлар, осетинлар, татарлар, тувинлар, удмуртлар, чеченлар, ингушлар, чувашлар, якутлар, адигейлар, олтойлар, яҳудийлар, карачаевлар, коми-пелмяклар, хакаслар, ненейлар, чукчилар, эвенклар, эвенлар, долганлар, хантлар, немислар, гагаузлар, корейслар, поляклар, финлар, нуғойлар, абазинлар, коряклар бор. Совет Иттифоқининг миллий составини эътиборга олиб, саккизинчи чақириқ СССР Олий Советига 62 миллатга мансуб депутатлар сайланди. Бу эса мамлакатимиздаги барча миллат ва элатларнинг чинакам ҳуқуқий тенглигини ва улуғ дўстлигини ёрқин исбот этувчи далилдир.

Миллатлар Советида совет халқининг барча табақаларидан кўп вакиллар бор. Унинг составида 228 ишчи ва 155 колхозчи бор. Улар биргаликда палатадаги барча депутатларнинг 51,1 процентини ташкил этадилар. Булар ишчилар синфи ва колхозчи деҳқонларнинг энг яхши вакиллари, ишлаб чиқариш илғорларидир. Улар ўз меҳнатлари билан коммунизм қуриш ишига салмоқли ҳиссаларини қўшмоқдалар. Буларнинг орасида турли касбларга мансуб кишилар, халқ хўжалигининг кўп тармоқларида ишлаётган ходимлар: машинасозлар ва металлурглар, despite кончилар ва нефтчилар, химиклар ва бинокорлар, транспорт ходимлари ва тўқимачилар, енгил саноат ва озиқ овқат саноати ишчилари, колхоз ва совхоз далаларининг меҳнатчилари, механизаторлар ва чорвачилик ходимлари бор.

Миллатлар Советида партия, касаба союз ва комсомол органларининг 109 ходими, совет органларининг 115 ходими, 27 ҳарбий хизматчи бор. Корхона ва хўжалик ташкилотларининг раҳбарлари, халқ хўжалигининг турли тармоқларида ишлаётган мутахассислар депутат қилиб сайланди.

Палатамиз депутатлари орасида фан ва маданият, маориф ва соғлиқни сақлаш соҳасида ишлаётган 89 арбоб бор. СССР Фанлар академияси муассасалари тармоқли академиялар ва иттифоқдош республикалар академияларининг 14 ходими, мамлакатимиздаги олий ўқув юртлари ректорлари, кафедра мудирлари ва ўқитувчиларидан 6 киши, мактаб директорлари ва ўқитувчиларидан 16 киши, врачлардан 12 киши, ёзувчилардан 19 киши Миллатлар Советига депутат қилиб сайланди.

Миллатлар Совети депутатларининг билим даражаси ҳақидаги маълумотлар, Советлар мамлакатида маданият юксак даражага кўтарилганлигини исбот қилади. 372 депутат, ёки барча депутатларнинг 49,6 проценти олий ва тўлиқсиз олий маълумотга эга, 224 депутат, ёки барча депутатларнинг 29,9 проценти умумий ўрта маълумотли ёки ўрта махсус маълумотлидир. Олий ва ўрта маълумотли депутатлар Миллатлар Советидаги барча депутатларнинг 79,5 процентини ташкил этади.

Миллатлар Советидаги хотин-қизларнинг миқдори тўғрисидаги маълумотлар социалистик давлат шароитида хотин-қизларнинг ҳуқуқий жиҳатдан чинакам тенг ҳуқуқли эканликларини кўрсатади. Хотин-қизлардан 231 киши СССР Олий Советининг ана шу палатасига депутат қилиб сайланди. Улар Миллатлар Советидаги барча депутатларнинг 30,8 процентини ташкил этади.

Миллатлар Советида 147 депутат, ёки ҳамма депутатларнинг 19,6 проценти ўттиз ёшгача бўлган кишилар, 190 депутат, ёки ҳамма депутатларнинг 25,3 проценти 31 ёшдан 40 ёшгача бўлган кишилар, 192 депутат, ёки ҳамма депутатларнинг 25,6 проценти 41 ёшдан 50 ёшгача бўлган кишилар, 133 депутат, ёки ҳамма депутатларнинг 17,8 проценти 51 ёшдан 60 ёшгача бўлган кишилар ва 88 депутат, ёки ҳамма депутатларнинг 11.7 проценти 60 ёшдан ошган кишилар.

Миллатлар Совети депутатларидан 534 киши КПСС аъзоси ва КПСС аъзолигига кандидат; 216 депутат партиясиздир. Шундай қилиб, палатанинг состави коммунистлар билан партиясизлар бузилмас бирлигини акс эттиради.

Миллатлар Совети составидаги 605 депутат, ёки ҳамма депутатларнинг 80.7 проценти СССР орден ва медаллари билан мукофотланган; 18 депутат Совет Иттифоқи Қаҳрамони ва 99 депутат Социалистик Меҳнат Қаҳрамони; 24 депутат Ленин мукофоти лауреати ва 49 депутат Давлат мукофоти лауреатидир.

Ўтказилган сайлов натижасида Миллатлар Советининг состави анча янгиланди. Бу палатанинг 450 депутати, ёки ҳамма депутатларнинг 60 проценти еттинчи чақириқ СССР Олий Советининг депутатлари бўлмаган кишилардир.

Юқорида келтирилган маълумотлар шуни кўрсатиб турибдики, Миллатлар Совети депутатларининг состави Совет жамиятининг кўп миллатли жамият эканлигини акс эттиради. Миллатлар Совети депутатларининг ана шу состави СССР Олий Советининг шу палатасига давлатимиз ҳаётининг энг муҳим масалаларини умуман ССР Иттифоқининг манфаатларини кўзда тутган ҳолда, мамлакатнинг миллий хусусиятларини эътиборга олиб ҳал этиш имконини беради.

Миллатлар Советининг мандат комиссияси СССР Конституциясининг 50-моддаси асосида Миллатлар Советига сайланган ҳар бир депутатнинг ваколати тўғрилигини текшириб чиқди.

Мандат комиссияси депутатликка номзодларни рўйхатга олиш тўғрисида округ сайлов комиссияларининг протоколларини, депутатликка номзодларнинг овозга қўйилишга розилик бериш тўғрисидаги аризаларини, округ сайлов комиссияларининг овоз бериш тўғрисидаги протоколларини, шунингдек, Марказий сайлов комиссияси тақдим этган бошқа материалларни қараб чиқиб, барча сайлов округларида Миллатлар Советига депутатлар сайлаш СССР Конституциясига ва «СССР Олий Советига сайлов тўғрисида Низом»га тамомила мувофиқ суратда ўтказилганлигини аниқлади.

Бирон бир сайлов округида Миллатлар Советига сайлов натижаларини шубҳа остида қолдирувчи шикоят ва аризалар мандат комиссиясига тушгани йўқ.

Миллатлар Совети депутатларидан бирон кишининг сайланганлигини бекор қилиш учун ҳеч қандай асос йўқ.

Шунга биноан мандат комиссияси 1970 йил 14 июнда Миллатлар Советига сайланган ва СССР Олий Советига сайлов ўтказувчи Марказий сайлов комиссияси томонидан рўйхатга олинган барча депутатларнинг ваколатларини ҳақиқий деб топишни таклиф этади.

Мандат комиссияси қуйидаги қарор лойиҳасини Миллатлар Совети муҳокамасига тақдим этади:

«Миллатлар Совети мандат комиссиясининг докладини тинглаб, **қарор қилади:**

СССР Конституциясининг (Асосий қонуни)нинг 50-моддасига биноан, Мандат комиссиясининг тақдимига мувофиқ, Миллатлар Советининг ҳамма сайлов округларида сайланган 750 депутати ваколатлари ҳақиқий деб топилсин».

Депутатлар Мандат комиссиясининг доклади юзасидан қуйидаги қарорни қабул қилдилар:

«Миллатлар Совети Мандат комиссиясининг докладини тинглаб, қарор қилади:

СССР Конституциясининг 50-моддасига биноан, Мандат комиссиясининг тақдимига мувофиқ, Миллатлар Советининг ҳамма сайлов округларида сайланган 750 депутат ваколатлари ҳақиқий деб топилсин».

Шундан кейин палата доимий комиссияларини тузиш тўғрисидаги масала қараб чиқилди. Қуйидаги комиссиялар сайланди:

35 депутатдан иборат составда қонун лойиҳалари тайёрловчи комиссия. Раиси — **И. Г. Кэбин.**

51 депутатдан иборат составда план-бюджет комиссияси. Раиси — **К. М. Герасимов.**

32 депутатдан иборат составда ташқи ишлар комиссияси. Раиси — **Б. Н. Пономарев.**

31 депутатдан иборат составда ёшлар билан ишлаш комиссияси. Раиси — **А. Н. Аксенов.**

41 депутатдан иборат составда саноат комиссияси. Раиси — **К. К. Кайрис.**

33 депутатдан иборат составда транспорт ва алоқа комиссияси. Раиси — **Р. Я. Пруидзе.**

33 депутатдан иборат составда қурилиш ва бинокорлик материаллари саноати комиссияси. Раиси — **С. А. Мовсесян.**

41 депутатдан иборат составда қишлоқ хўжалиқ комиссияси. Раиси — **Н. М. Борисенко.**

31 депутатдан иборат составда соғлиқни сақлаш ва социал таъминот комиссияси. Раиси — **Б. Солиева.**

35 депутатдан иборат составда халқ маорифи, фан ва маданият комиссияси. Раиси — **П. Н. Федосеев.**

31 депутатдан иборат составда савдо, маиший хизмат ва коммунал хўжалиги комиссияси. Раиси — **М. М. Мусахонов.**

31 депутатдан иборат составда табиатни муҳофаза қилиш комиссияси. Раиси — **В. А. Карлов.**

Шу билан Миллатлар Советининг иккинчи мажлиси тамом бўлди.

* * *

Саккизинчи чақириқ СССР Олий Советининг биринчи сессияси 15 июлда ўз ишини давом эттиради.

(ТАСС).

Ташаббусга қўшилиб

ЙИЛЛИК ПЛАН 4 ДЕКАБРГА

Тошкентдаги 2-пойафзал фабрикасининг аҳил коллективи беш йилликнинг сўнгги йили топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун курашмоқда. Корхонадаги мавжуд 9 цехнинг ҳаммасида социалистик мусобақа авж олган.

Фабрика коллективи ўтган ойлар топшириқларини муддатидан илгари адо этиб, планга қўшимча бир неча ўн минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарди.

1-бичиш цехи корхонанинг илғор цехларидан бири ҳисобланади. Цехнинг меҳнатсевар коллективи ишлаб чиқаришда юксак кўрсатгичларга эришганлиги учун яқинда корхонанинг цехлараро кўчма вимпелини қўлга киритди. Цехнинг, айниқса, З. Йўлдошева, Л. Мацкина, Д. Юсупова, Ж. Дружинин, И. Мольчанов каби комсомол-ёшлари ишлаб чиқаришда юқори натижаларга эришиб, бошқаларга ўрнак бўлмоқдалар. Улар маҳсулотнинг юқори сифатли бўлишига эътибор бериш билан бирга кунлик ва ойлик ишлаб чиқариш топшириқларини 125-130 процентдан ошириб адо этмоқдалар. Бу ишда уларга цехнинг Ҳамид Расулов ва Муродхўжа Маъруфов каби тажрибали кекса ишчилари ўз маслаҳатлари ва йўл-йўриқлари билан ёрдам беришмоқда.

— Цехимизнинг барча ёшлари, — дейди смена бошлиғи Анвар Обиджонов, — В. И. Ленин номидаги Бекобод металлургия заводи, «Қизил тонг» тикувчилик фирмаси, Чирчиқ электрохимия комбинати ҳамда Ўзбекистон қийин эрийдиган ва ўтга чидамли металлар комбинати коллективларининг беш йиллик план-топшириқларини муддатидан илгари бажариш юзасидан бошлаган ташаббусларига якдил қўшилдилар.

Корхона рационализаторларининг таклифлари кўплаб иқтисодий фойда келтирмоқда. 1969 йилда 56 та ихтиро жорий қилиниб, 85 минг сўмлик иқтисодий фойда кўрилганди. 1970 йилда ўнлаб таклифлар ишлаб чиқаришга жорий қилиниб, ўнларча минг сўмлик маблағ иқтисод қилинди.

Йиллик планни 4 декабрда бажариш ва қўшимча 105 минг жуфт пойфазал реализация этишга аҳд қилган фабрика коллективи шу кунларда меҳнат вахтасида ишлаб, барча резервлардан унумли фойдаланишга интилмоқда.

М. ЭРАЛИЕВ,
Э. ПУЛАТОВ.

БЕШЙИЛЛИК ВАХТАСИДА

Ўзбекистон мебель ва ёғочни қайта ишлаш саноатига қарашли корхоналар коллективлари беш йилликнинг сўнгги йилида фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Улар юбилей йилининг ўтган ойларида планга қўшимча 1 миллион 245 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқардилар. Шу жумладан, ўтган беш ой ичида пландан ташқари бир миллион сўмлик мебель реализация қилинди. Мебелларнинг янги, аҳоли дидига мос 11 хили ўзлаштирилиб, ишлаб чиқаришга жорий қилинди.

«Шарқ» мебель фирмаси 6 ойлик маҳсулот реализация қилиш планини 109 процент, Олмалиқ, Янгийўл, мебель фабрикалари, Сергелида қад кўтарган янги гигант мебель комбинати, Тошкентдаги 1-мебель фабрикаси ҳамда Тажриба-техника базаси коллективлари ҳам топшириқларни анча ошириб бажардилар.

— Бир группа корхоналар коллективларининг беш йилликни ва юбилей йили планларини муддатидан илгари бажариш юзасидан бошлаган ташаббуслари мебелчиларни ҳам меҳнатда янги зафарларга руҳлантириб юборди, — дейди бошқарма план ва иқтисод бўлими бошлиғининг ўринбосари И. Кульчиницкий. — «Шарқ» мебель фирмаси коллективи беш йиллик топшириғини муддатидан илгари — 7 ноябргача, юбилей йили планини эса 10 декабрда бажариш ва йиллик планга қўшимча 490 минг сўмлик мебель ишлаб чиқаришга аҳд қилди.

Шунингдек, Янгийўл мебель фабрикаси коллективи планга қўшимча 200 минг сўмлик, Олмалиқ мебель фабрикаси ишчилари эса 205 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш ва реализация қилишга бел боғлашган.

Республика мебель ва ёғочни қайта ишлаш саноатига қарашли корхоналар коллективлари қўлга киритилган ютуқларни янада мустаҳкамлаш учун курашиб, кун сайин қувончли натижаларга эришаётирлар.

Т. НАЖМИИ.

РАЦИОНАЛИЗАТОРЛАР ИЗЛАНИШДА

Чирчиқ электрохимия комбинатининг аҳил коллективи беш йилликнинг охирги йилида баракали меҳнат қилмоқда. Улар ойлик ва квартал планларини ошириб адо этишяпти. Республикамизнинг колхоз ва совхозларига кўплаб минерал ўғитлар жўнатишяпти.

Комбинат коллективи эришаётган ютуқларда ўнлаб рационализаторларнинг ҳам ҳиссаси бор. Юбилей йилида ишчи-хизматчилардан 526 тадан ортиқ рационализаторлик ва ихтирочилик таклифи тушди. Уларнинг кўпчилиги ишлаб чиқаришга жорий этилиб, давлатнинг бир неча юз минг сўм маблағи иқтисод қилиб қолинди.

Айниқса, 15-цех машинисти Р. Шомақсудов, 53-цех лабораторияси бошлиғи А. Суворов, тажриба қурилмалари бошлиғи В. Кучинский каби ўртоқлар киритган таклифлар самарали бўлди.

Бу ерда меҳнат қилаётган рационализаторларнинг кўпчилиги кечки ишчи-ёшлар мактаби, техникум ва олий ўқув юртларида ўқиб, ўз билимларини оширишяпти. Билим тажриба билан омухта бўлаётгани учун ҳам рационализаторлик изланишлари яхши самара бермоқда.

Т. СИХАРУЛИДЗЕ.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ИЮЛЬ ПЛЕНУМИ ҚАРОРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ.

ОҚҚЎРҒОН районидаги Димитров номли колхозда Мусурмон Тўраев тажрибали сувчилардан саналади. У ғўза парваришининг шу долзарб кунларида экинларни меҳр билан қондириб суғормоқда. Кунлик топшириқни эса 1,5—2 баравар ошириб адо этмоқда. Суратда: М. Тўраев.

Н. ТЎРАЕВ фотоси.

КЎП КАСБЛИ ПАХТАКОР

Асад ака Қурбоновни колхознинг каттадан-кичиги ҳурмат қилади. У бундай ҳурматга ўзининг меҳнатсеварлиги, ҳар ишга қобиллиги, камтар, камсуханлиги билан эришган. Асад акага қандай вазифа топширилмасин уни жон-дили билан кўнгилдагидан зиёда қилиб бажаради.

Колхоздагилар уни кўпкасбли пахтакор дейишади. Дарҳақиқат Асад ака Қурбонов билмаган хунар йўқ. Уни шудгорлаш пайтида трактор ролида, қиш мавсумида колхоз устахонасида, лозим бўлганда чорвадорлар билан ем-хашак тайёрлаётганда кўрасиз.

У, бу йил ҳам эрта баҳор ДТ-75 трактори билан ерни чигит экишга тайёрлашда ғайрат кўрсатди. Экинларни суғориш ишлари бошланиши билан, сувчилик касбини бажаришга киришди.

Асад акани ҳозир кенг пахтазорда сув бўйларида, пайкаллар орасида юрганида учратасиз. У колхознинг моҳир сувчиси С. Абдуҳоликов билан беллашмоқда. Бу икки азамат сувчи кунига 0,7 гектар майдондаги ғўзани суғориш ўрнига, бир ярим-икки гектар ердаги ғўзани қондириб суғоришаяпти.

— Мана шундай ажойиб деҳқонларимиз бор, — дейди бригада бошлиғи Абдукарим Ахтанов бу йил 126 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 30 центнердан, хирмон кўтаришга ваъда берганмиз. Ваъдамизнинг устидан чиқамиз. Бу соҳада сувчиларимизнинг ҳиссаси каттадир. Экинларимизни яшнатадиганлар ҳам шулардир. Ҳосил тақдири ҳам кўп жиҳатдан шуларга боғлиқдир. А. Қурбонов сувчилик касбини шарафли ва масъулиятли эканини чуқур ҳис этади. У ўз касбдоши С. Абдуҳолиқов билан шу кеча-кундузда икки сменада ишлаб, ғўзаларни сувга қондиришаяпти. Улар ўзларига бириктирилган 40 гектардаги ғўза ниҳоллари барқ уриб ўстирмоқдалар.

Оққўрғон районидаги Охунбобоев номли колхозда Асад Қурбоновга ўхшаш азаматлар кўплаб топилади. Уларнинг меҳнатидан колхоз меҳнаткашлари мамнундир.

Э. ТУРСУНОВ.

ҲОСИЛ ТАҚДИРИ СУВЧИ ҚЎЛИДА

Беш йилликнинг сўнгги йилида бизнинг диққат-эътиборимиз 1189 гектар пахта майдонидан 3500 тонналик хирмон кўтаришга, ҳосилдорликни 30 центнерга етказишга қаратилган.

Пахта устаси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Умарали Муҳамедов, Юсупбек Тугмабоев бошлиқ бригада аъзолари ҳар гектар ердан 33 центнердан ҳосил олиш ниятида ғўза парваришида пешқадамлик қилмоқдалар. Мирзараҳмад Мирзаев бошлиқ бригада аъзоларининг иши ҳам чакки эмас. Икки марта ўғитланган, икки марта узунасига ва кўндалангига сифатли культивация қилиниб, яхши чопиқ қилинган ва суғорилган ғўза бар авж. Бу бригадаларда ҳозир гуллар кўсакка айланмоқда. Кундан-кунга ҳосил тугунчалари кўпаймоқда.

Бизнинг қирга жойлашган Жўра Сафабаров бошлиқ бригадамиз Умарали Муҳамедов бошлиқ юқори ҳосилли илғор бригада билан мусобақадош. Бригадамиз аъзолари 157 гектар пахта майдонидан 500 тонна пахта йиғиб олиш учун курашмоқдалар. Бу ҳар гектар ердан салкам ўттиз икки центнердан ҳосил олинади, бу ҳосилдорлик пландагидан салкам тўрт центнер оширилади, деган сўз.

Июль ойи-зарбдор ой. Ғўзанинг бўйига бўй, ҳосилига ҳосил қўшиладиган ой. Бу пайтда ғўзанинг кўкига ишониб кеккайиб ишни бўшаштириб қўйган деҳқон доғда қолади, чунки ҳосил берадиган кўсаклар асосан июль ойида пайдо бўлади. Ғўзанинг яхши ҳосил тугиши қатор ораларининг яхши культивация қилинишига ва ўғитлаб сифатли суғорилишига боғлиқ.

ИЛҒОР ТАЖРИБА МИНБАРИ

Ҳозиргача бригадамиздаги барча экин майдонлари озиқлантирилиб, биринчи сувдан чиқарилди. Иккинчи сув беришни ҳам бошлаб юбордик.

Ҳозир сувчи билан тракторчи бир бири билан маслаҳатлашиб иш тутадиган пайт. Механизатор ғўзани культивация қилиб сув қўйишга тайёрлаши билан сувчи ишни пешма-пеш бошлаб юбориши керак. Сувдан кейин ер етилиши билан тракторчи культивация қилишга киришмоғи лозим. Токи улар бирбирларининг қўлини тутиб қолмасинлар.

Шу кунларда механизаторларнинг энг муҳим вазифаси мавжуд кўчатларни тўла сақлаб қолишдан иборат, чунки айрим картадаги кўчатлар сийракроқ, шунинг учун фақат карта ўрталарига аҳамият бериб, четдаги ғўзаларга бепарво қараб бўлмайди. Шуни назарга олиб, карта четларига яхшироқ ишлов бериш, қондириб суғориш масаласини қўйдик. Бригадамизда «ўгай» ғўза бўлмаслиги лозим, деган масалани ўртага ташладик. Сувдан кейин чиққан ўтлардан қатор ораларини тозалаш, ғўзани яхши ва мустаҳкам ривожланиши учун суперфосфат билан озиқлантириш, бу ишни 15 июлгача тамомлашни асосий вазифа қилиб олдик.

Бигадамиздаги Тошин Қўчқоров, Мамадали Қодиралиев, Алижон Рустамалиев сингари коммунист механизатор-звено бошлиқлари масъулиятни сезган ҳолда ғўзани сифатли культивация қилмоқдалар. Ғўзани нобуд қилмаслик учун тракторнинг олд томонларига тўсиқлар қўйиб ишлатилмоқда. Офтобхон Йўлдошева, Масуда Ғойибова, Роби Тўрабоева сингари ғўза парваришида жон куйдириб ишлаётган колхозчиларимиз ҳам оз эмас.

Ҳозир далада сувчиларнинг иши механизаторларникидан кам эмас. Бригадамизда 11 киши сувчилик қиляпти. Улардан беш киши — коммунист.

Колхоз правлениеси сувчиларни моддий рағбатлантириш тадбирларига алоҳида эътибор бермоқда. Бултур бир гектар ерни суғорган кишига 8 сўм 10 тийин ҳақ тўланарди. Бу йил текис ерларда бир гектар ғўзани суғорган сувчига 9 сўм, бизнинг бригадамиз каби кир ерларда ишловчи сувчига 9 сўм 50 тийин ҳақ тўланяпти. Колхоз правлениеси сувчиларга маиший шароит яратиб бериш учун ғамхўрлик қиляпти.

Бизда ўз ишини яхши билган, қирдаги паст-баланд ерларда ғўзани бир текис қондириб суғора оладиган Эшмат Мирзаҳолов, Абдулла Пардаев, Мамасидиқ Эргашев, Солижон Бойназаров сингари моҳир сувчилар бор. Ҳозир ғўзанинг тақдири шулар қўлида. Олган юксак социалистик мажбуриятимизнинг муваффақиятли бажарилиши энди кўп жиҳатдан уларга боғлиқ. Сувчиларимиз бу масъулиятли вазифани чуқур ҳис қилган ҳолда кечаю кундуз астойдил меҳнат қилмоқдалар.

Е. ТУРАЕВ,
Янгийўл районидаги Калинин номли колхознинг 4-бригада сувчиси.

СТУДЕНТЛАР УЧУН

Тошкент молия техникумининг директори ўртоқ Ш. Насриддинов бизга билим ўчоғининг фаолияти ҳақида ҳикоя қилиб берди:

— Техникум республикамизнинг барча районлари, шаҳарлари ва областлари учун малакали молия кадрларини тайёрлаб бераётир. 1968-1969 ўқув йилида 83 ўқувчи сиртдан ўқиди. Бекобод шаҳридан Дилшод Каримов, Тамара Конобеева ва Доля Куликова каби ўртоқлар ҳам тўла курсни сиртдан битириб диплом эгаси бўлдилар. Рашид Абаев, Омон Холматов, Тоҳир Усмонов, Султон Искандаров каби тажрибали ўқитувчилар студентларнинг севимли мураббийлари бўлиб қолдилар.

— Студентларимиз 1970—1971 ўқув йилида кенг ва ёруғ ўқув биносида таълим оладилар. Дарҳақиқат, янги бинода ўқиш техникум коллективи учун қувонч бахш этмайди, дейсизми! Бу, бизни янги куч, зўр ғайрат билан ишлашга илҳомлантиради.

Э. БОБОКАЛОНОВ.

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА САБЗАВОТ ТАЙЕРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 14 ИЮЛГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида).

Оққўрғон	58,4
Бўка	24,3
Калинин	21,8
Янгийўл	20,7
Оржоникидзе	17,6
Ўрта Чирчиқ	14,7
Юқори Чирчиқ	14,4
Бўстонлиқ	14
Бекобод	5,8
Область бўйича:	19,3

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ДАҒАЛ ХАШАК ТАЙЕРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 14 ИЮЛГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида).

Юқори Чирчиқ	64,2
Оққўрғон	43,3
Урта Чирчиқ	40,4
Бўка	39,8
Янгийўл	38,3
Оржоникидзе	38,0
Бекобод	36,8
Бўстонлиқ	32,6
Калинин	32,1
Область бўйича:	41,5

КЛУБЛАРДА ҲАЁТ ҚАЙНАЙДИ

Замондошларимизни коммунистик руҳда тарбиялаш, кишилар онгига янгича урф-одатларни сингдиришда маданий-оқартув муассасаларининг роли катта. Шу боисдан ҳам маданият ўчоқлари шохобчаларини кенгайтириш, уларнинг иш фаолиятини тубдан яхшилаш шу куннинг муҳим вазифаси деб ҳисобланмоқда.

Районимиз хўжаликлари иқтисодий қувватининг муттасил ўсаётганлиги янги-янги маданий-оқартув муассасалари қуриш, кутубхоналарни юксак эстетик дид билан безатиш, бадиий ҳаваскорлик коллективлари ишини кенг йўлга қўйиш имкониятини бермоқда.

Ҳозир район қишлоқларида 54 клуб, 46 та кутубхона ва маданият уйларида маданий-оқартув ишлари олиб борилаяпти. Кейинги йилларда қишлоқ кутубхоналарининг китоб фонди кўпайиб, деярли 300 мингга етди. Улардан 38 минг китобхон фойдаланаётир.

Клубларда олиб бориладиган оммавий-маданий ишлар савиясида ҳам бурилиш юз бермоқда. Эндиликда қишлоқ клубларида фақат умумий мавзулардаги лекция уюштириш ёки фотостенд тайёрлаб қўйиш билан чекланиб қўя қолинадиган кезлар ўтиб кетди.

Клуб ёки кутубхона ходими — қишлоқда маданият тарқатувчи, кишилар қалбига зиё олиб кирувчидир. Бу, мураккаб ва масъулиятли вазифа. Шундай экан, маданият ходимлари малакасини муттасил ошириб бориш учун нималар қилмоқ керак? Маданият ўчоқларида олиб борилаётган иш савияси, мазмуни талабга жавоб берадими?

Бу ва шунга ўхшаш саволлар бизни ўйлантириб қўйди. Бунинг сабаблари ҳам бор эди, албатта. Чунончи, клуб ва кутубхоналар ходимларининг бир қисми махсус билим ва тажрибага эга бўлмай, бу ҳол ишга салбий таъсир кўрсатарди.

Бу каби нуқсонларни тугатиш, маданият ходимларининг умумий билими ва ташкилотчилик қобилиятини оширишни кўзлаб районда маданият ходимлари халқ университети ташкил этдик. Халқ университети машғулотларига 85 ходим қатнашмоқда. Кутубхона ва клубларни жиҳозлаш, маданий-оқартув ишини ташкил этиш, унинг форма ва методлари ҳақида лекция ва амалий-машғулотлар уюштирилди. Чунончи, «В. И. Ленин кутубхона тўғрисида», «Қишлоқ кутубхоналарида ишни ташкил этиш», «Меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашда клубларнинг роли», «Клубларда тематик кечалар ўтказиш» сингари темалардаги машғулотлар тингловчиларда яхши таассурот қолдирди. Маданий-оқартув муассасалари ходимларининг назарий ва амалий билим даражаларини оширди.

Шуни айтиш керакки, маданият ходимлари халқ университети машғулотларида тажриба алмашиш, клуб ва кутубхоналар ишини мазмунли ташкил этишнинг амалий томонларини оммалаштиришга алоҳида аҳамият берилди. Жумладан, машғулотларнинг бирида «Назарбек» кутубхонаси коллективининг китобхон конференцияларини ташкил этиш борасидаги тажрибаси ўрганиб чиқилди. Кутубхонада «В. И. Ленин ва Ўзбекистон», «В. И. Лениннинг «Буюк почин» асари тўғрисида» китобхонлар конференциялари ўтказилган.

Клублар қишлоқ аҳолиси ўртасида билим ва янги маросимларни ёйиш марказига айланиб бормоқда. Кутубхона ходимлари ҳам халқ университети машғулотларида бу соҳада орттирган билим ва кўникмаларини амалда намойиш қилабошладилар.

Мисолларга мурожаат этайлик. Илгарилари «Келес» посёлкасидаги кутубхонанинг фаолияти аҳолини қаноатлантирмас, унинг ёнидаги каттагина зал ҳувиллаб ётар эди. Энди эса аҳвол бошқача. Кутубхона мудираси М. Булакова билан суҳбатлашсангиз, ишнинг ҳозирги аҳволи ҳақида мамнуният билан сўзлайди:

— Халқ университетининг машғулотларида китобхонлар билан ишлашнинг турли усулларини ўргандик, — дейди у. — Бу ишимизнинг мазмунига катта таъсир кўрсатди. Кутубхона залида конференциялар, учрашувлар ўтказа бошладик. Ёзувчи Шуҳрат, шоирлардан Ёнгин Мирза ва Туроб Тўлалар билан ўтказилган учрашув китобхонларда катта таассурот қолдирди. Китобхонларимиз сони 813 кишига кўпайди. Уларнинг аксарияти ишчи ва хизматчилардир.

Шунингдек, «Ўзгариш», «Юнусобод», «Қатортол» қишлоқларидаги кутубхоналар фаолиятларида ҳам жонланиш юз берди.

Бизда бадиий ҳаваскорлик, радиотехника, бичиш-тикиш, иқтисодий билимлар тўгараклари ташкил этилиб, қисқа муддатда улар сони 77 тага етди. Тўгарак машғулотларига 1378 колхозчи, ишчи ва хизматчи қатнашмоқда.

Клубларда қишлоқ талантларининг концертларини ўтказиб туриш анъанага айланиб қолди. «Назарбек» қишлоғида ташкил этилган хор коллективи, «Оқ тепа» қишлоғининг раққоса қизлари ҳам ҳурмат қозонди.

«Ўзбекистон ССР 40 йиллиги», «Партия XX съезди», Охунбобоев номли колхозлар, «Қорасув» совхозининг клубларида ташкил этилган бадиий ҳаваскорлик тўгаракларининг аъзолари ҳам ўз маҳоратларини тинмай ошириб бормоқдалар. Улар область ва республика халқ ижоди кўрикларида муваффақият билан қатнашдилар. «Партия XX съезди» колхози ва «Қорасув» совхози бадиий ҳаваскорлик коллективларига халқ ашула ва рақс ансамбли номи берилди.

Маданият ходимлари олис қишлоқ ва овуллар аҳолисига хизмат кўрсатишни ҳам яхшилашди. Шу мақсадда кўчма кутубхоналар, сайёр кинотеатрлар ташкил этилди. Автоклуб бирор овулга боргач, бадиий ва иқтисодий адабиётлар тарқатилади, лекторлар эса қизиқ-қизиқ темаларда суҳбат ўтказади. Кечқурунлари концерт қўйилиб, янги бадиий фильмлар намойиш қилинади.

Маданият ходимлари халқ университетининг машғулотлари маданий-оқартув ишларини тубдан яхшилаш имконини бермоқда. Ходимларнинг малакаси ошиб, улар янги-янги иш формаларини ўрганмоқдалар.

А. НИШОНОВ,
Калинин район маданият ходимлари халқ университетининг илмий секретари.

Ушбу суратда табассум қилиб турган Н. Қобилов ва М. Ўроловлар техник бинокор бўлишни орзу қилишган. Улар Жиззах политехникумида ўқишмоқда. Бўлажак мутахассислар шу кунларда Чорвоқ ГЭСи тўғони қурилишида бинокорлик касби «сир»ларини ўрганишяпти.

А. АБАЛЯН фотоси.

ЙЎЛДОШ ШАҲАР ЖАМОЛИ

Бугун кечагидан тотли ўтаётган шу кунларда қаерга борманг, ижодкор бунёдкорларимизнинг улкан ютуқларини кўриб қувонасан, киши! Бундай уй-жой қурилиши ва ободончилик йўлида амалга оширилаётган ибратли ишларни йўлдош шаҳарча — Сергели мисолида ҳам кўришимиз мумкин.

Илгарилари Калинин районининг шолипоя ва жўхоризор ерларидан иборат бўлган жойда дўстлик кафтида гуллар масканига айлантирилган росмана шаҳар қад кўтарди.

Йўлдош шаҳар яқинда ўзининг тўртинчи баҳорини қутлади. Ўтган давр ичида қурувчилар йўлдош шаҳарчада 152,5 минг квадрат метр уй-жой, ҳар бири 420 ўринли ғўртга мактаб, тўртта болалар комбинати, бешта озиқ-овқат, иккита саноат моллари магазини, иккита умумий овқатланиш корхонаси, иккита маиший хизмат кўрсатиш комбинати, тикувчилик фабрикаси ва бошқа бир қанча объектларни бунёд этдилар.

1967 йилда бу ерда Сергели райони ташкил топди. Ҳозир район территорияси 1316 гектар бўлиб, у асосан йўлдош шаҳар ва эски Сергелидан иборатдир.

Ҳозир бу районда 38 минг аҳоли яшайди. Кишиларимизнинг уй-жойга бўлган талабларини қондириш мақсадида яқин йиллар ичида яна 200 минг квадрат метр уй-жой қуриш кўзда тутилмоқда.

Шаҳарчада бир неча миллат фарзандлари худди бир оила аъзоларидек аҳил меҳнат қилишмоқда ва яшашаяпти. Унинг жамоли кун сайин очилиб бормоқда.

Районда аҳолига коммунал хизмат кўрсатишга катта эътибор берилмоқда. Ўтган йили 2913 квадрат метр тураржойга эга бўлган ўн бир бино капитал ремонт қилинди. Районда 180 ўринли меҳмонхона, 400 ўринли шинамгина кинотеатр, ҳаммом ва бошқа бир қанча бинолар қурилиб, ишга туширилди.

Бу ерда ободончилик ишлари ҳам кўнгилдагидек. Шу йилнинг бошидан шаҳарни яна ҳам кўкаламзорлаштириш планлаштирилди. Район бўйича 130 минг мевали ва манзарали дарахтлар экилди. Райондаги 93 минг метр ариқ шохобчалари тозаланиб, сув қўйилди. Булардан ташқари районда истироҳат боғи барпо этилмоқда.

Шу кунларда Сергели районини Тошкент шаҳри билан боғловчи учта автобус маршрути мавжуддир. Лекин шаҳарчадаги транспортга бўлган катта эҳтиёжни назарда тутиб икки шаҳарни бир-бири билан боғлайдиган янги троллейбус линияси жадал суръатлар билан қурилмоқда. Октябрь ойларининг бошида бу линия ишга тушади.

Сергелининг кун сайин чирой очиб боришида юзлаб олий ҳиммат қурувчиларнинг хизматлари катта. Кун сайин чирой очаётган — Сергелининг қаерида бўлманг, ободончилик, яратувчиликни кўрасиз. Шаҳар дўстлик ва қардошлик туфайли кундан-кунга гулламоқда.

Э. ЮСУПОВ.

Спорт

ЯНА ХАВФЛИ ЗОНАДА

«Пахтакор» футболчилари биринчи давра ўйинлари тугаши арафасида яна хавфли зонага тушиб қолдилар. Улар Ворошиловград шаҳрида «Заря» билан бўлган сўнгги учрашувни 0:1 ҳисобида бой бердилар. Любарцев дарвозасига бу тўпни 67-минутда Семёнов киритди. «Пахтакор» учрашувда асосан ҳимояни ўйлади. Мезбонларнинг кетма-кет ҳужумлари охири пахтакорчиларни чарчатиб қўйди. Фақат тўп киритилгандан сўнггина ўзбек футболчилари олдинга интилишди. Учрашув тугаши арафасида ҳисоб тенглашиши ҳам мумкин эди, аммо Варюхин жуда яқин жойдан мўлжални ололмай доғда қолди.

Шу куни бўлган бошқа учрашувлар қуйидагича якунланди: «Динамо» (Киев) — «Арарат» — 1:1. Ҳисобни аввал меҳмонлар очишди ва узоқ вақт ўйинда ташаббусни қўлдан беришмади. 71-минутдагина Онищенко киевликларни мағлубиятдан қутқарган жавоб тўпини киритди.

«Динамо» (Тбилиси) — «Черноморец» — 2:0. Тўпларни иккинчи таймда штрафдан Асатиани ва бурчакдан Гавашели киритдилар.

«Зенит» — СКА — 0:0.

«Динамо» (Минск) — «Спартак» (Орджоникидзе) — 1:0. Ягона тўпни 74-минутда Сахаров киритди.

«Шахтёр» — «Торпедо» (Кутаиси) — 3:1. Тўп авторлари Климов, Пилипчук, Қоридзе, Коньковдир. Кончиларга янги тренер — А. Фальян бошчилик қила бошлади.

«Спартак» (Москва) — «Динамо» (Москва) — 4:1. Тўпларни танаффусдан сўнг Петров (11 метрдан), Осянин, Логофет, Хусаинов, динамочи Козлов (11 метрдан) киритдилар.

ТУРНИР ЖАДВАЛИ

КОМАНДАЛАР	Ю.	Д.	М.	Т.	О.
Динамо Тб.	8	5	2	22—8	21
Динамо М.	8	4	3	22—10	20
Динамо К.	8	3	4	17—11	19
ЦСКА	8	3	4	23—9	19
Торпедо М.	7	5	3	16—12	19
СКА Р.	5	8	2	10—6	18
Спартак М.	5	7	3	25—15	17
Нефтчи	5	6	4	15—9	16
Арарат	6	4	5	12—13	16
Заря	5	6	5	8—14	16
Динамо Мн	4	5	6	17—17	13
Торпедо Кт.	2	8	5	8—13	12
Шахтёр	3	5	7	13—25	11
Черноморец	3	5	7	9—15	11
Пахтакор	3	5	7	8—24	11
Зенит	3	4	8	14—25	10
Спартак О.	1	5	9	12—25	7

20 июлда биринчи давра якунланади. «Пахтакор» шу куни Ростовда ўйнайди.

ПЕДАГОГ ОЛИМ

Республикада хизмат кўрсатган ўқитувчи Қудрат Аҳмедов кўп йиллардан бери мактабларда адабиёт фанидан дарс бериб келяпти. У биринчи ўзбек драматурги Ҳамза Ҳакимзода Ниёзийнинг «Бой ила хизматчи» пьесасини мактабда ўрганиш устида қатор йиллар илмий-педагогик тадқиқот олиб борди.

Қ. Аҳмедовнинг «Ўзбек мактабларининг 10-синфида Ҳамза Ҳакимзода Ниёзийнинг драматургиясини ўрганиш» деган диссертация ишининг ёзилишига филология фанлари кандидати доцент Ҳ. Ҳ. Хомидий илмий консультантлик қилди.

Яқинда Низомий номли Тошкент Давлат педагогика институтида Қ. Аҳмедов мазкур тема юзасидан диссертация ёқлади. Расмий оппонентлар СССР Педагогика Фанлари академиясининг мухбир аъзоси, филология фанлари доктори профессор М. Асқарова ва республикада хизмат кўрсатган ўқитувчи, педагогика фанлари кандидати С. Исматов ўртоқлар диссертацияни юқори баҳоладилар.

Илмий Совет аъзолари Қудрат Аҳмедовга педагогика фанлари кандидати илмий даражасини беришга қарор қилдилар.

М. УБАЙДУЛЛАЕВА.

ҲАР ТЎҒРИДА

ЖАҲОН МАОРИФИ

Ер юзида 15 ёшгача бўлган болалар сони қарийб 1,5 миллиардга етади. Бироқ, уларнинг фақат тўртдан бир қисми бошланғич маълумот олади. Ундан ташқари, тахминан ҳар ўн икки боладан бири ўрта маълумот олади.

ЮНЕСКОнинг халқаро мaориф йилига атаб чиқарган «Кризис» номли телевизион фильмида ана шундай ташвишли фактлар келтирилади.

Фильмда шунингдек, жаҳон мамлакатларида мавжуд ҳозирги замон маориф системаларидаги камчиликлар ҳам қайд қилинади. Булар ўқитувчилар ва ўқув қуролларининг етишмаслиги, самарасиз планлаштириш, эски усулларга ёпишиб олиш, программа ва ўқитиш методларининг эскириб қолганлигидир.

КОСМОНАВТИКА ЛУҒАТИ

Космонавтика терминлар луғати — шу хилдаги луғатлардан энг биринчиси яқинда Халқаро космонавтика академияси томонидан босиб чиқарилди. Луғатни яратиш устида 9 мамлакатнинг 100 олими иштирок этди. Луғат рус, инглиз, немис, француз, итальян, испан ва чех тилларидаги 5000 га яқин илмий-техника терминларини ўз ичига олади. Луғатнинг халқаро ҳуқуқ бўлимида таржималари билан 900 дан ортиқ термин берилган.

ЧЕЧАК ЧЕКИНМОҚДА

Халқаро соғлиқни сақлаш ташкилоти эълон қилган чечакка қарши кураш бўйича халқаро кампаниянинг дастлабки уч йил ичида чечак касаллиги деярли 60 процент камайган. Бу касаллик билан оғриш ҳоллари 1967 йил 128300 та бўлса, 1969 йилга келиб 56000 тага етди. Чечак касаллиги борлиги ҳақида хабар берган мамлакатлар сони 43 тадан 29 тага камайди.

ҚИТЪА «ТУЛҚИНЛИ ҲАРАКАТДА»

Планетамизнинг қитъа массивлари Қуёш ва Ой тортиши таъсирида, денгиз ва океанлар ҳаракати билан ҳар куни океанлардаги тўлқинлар сингари кўтарилиб тушиб туради.

АҚШнинг қитъадаги бўлагини тадқиқ қилган Колумбия университети олимлари шуни аниқладиларки, одатда ҳаракатсиз туюлган ер аслида бир сутка давомида ўртача 30 сантиметрга кўтарилиб-тушиб турар экан. Олимлар ернинг бундай «тўлқинланиши»ни ғоят сезгир ва мустаҳкам ўрнатилган аппаратлар орқали текширдилар. Бу эса ҳозиргача бўлган ҳамма ўлчовлардан ҳам аниқ ўлчашлар ўтказиш имконини берди.

Ернинг «тўлқинланишига» океанлардаги тўлқинлар ҳамда атмосфера босими ва ҳарорат тебраниши озмунча таъсир кўрсатмайди. Океанлардаги тўлқинлар таъсири эса қирғоқдан узоқда жойлашган районларда ҳам сезилади.

«ДУНЁ ТОМИ»ДА БАЛИҚЧИЛИК

Непалнинг шолизорлари ҳозир икки хил маҳсулот — дон ва балиқ бера бошлайди. Маълумки, йилнинг маълум бир даврида шолизорларга кўлоблатиб сув қуйилади. Агар шу сувда балиқ боқилса маҳаллий аҳоли истеъмол қиладиган таомнинг оқсилга бойлигини кўпайтиришда қўл келади. Катманду шаҳридан узоқ бўлмаган жойда ФАО экспертлари группаси Непалда дастлабки балиқ заводи қурди. Заводнинг тўқкизта «ҳовузи»да йилига 40 тоннага яқин балиқ боқилади.

«ЮНЕСКО Курьери» журналидан.

ПОЙТАХТИМИЗ МЕҲМОНЛАРИ

ДУНЁДА ЯГОНА

Шишадек тиниқ муз устида жозибадор цирк номерларини ижро этиш ҳар бир артистдан катта маҳорат талаб этади. Артистлар бир йўла моҳир спортчи бўлиши, конькида усталик билан уча билиши ҳам керак. Дунёда ягона ҳисобланган «Муз устидаги цирк» коллективи аъзолари ана шундай маҳорат эгаларидир.

«Муз устидаги цирк»ка 1964 йилда артист Сергей Петрович Сёмочкин асос солган. Охирги йиллар ичида бу ижодий ва изланувчан коллектив Иттифоқимизнинг кўплаб шаҳарларида гастролда бўлишди. Чехословакия, Бельгия, Голландия, Польша, Венгрия, Япония, Финляндияда томошалар кўрсатишди.

Шу кунлари «Юбилей» санъат кошонасининг кенг саҳнаси улар ихтиёрига топшириб қўйилди.

4 минг киши сиғадиган музхона рангли чироқлар ёғдусида бахмалдек товланиб, кўзни қамаштиради. Зангори нур тусини олган муз саҳнаси устида артистлардан Татьяна Жук ва Александр Горелик машқни ижро этишмоқда. Татьяна ва Александр бажариш қийин бўлган турли машқларни усталик билан ижро этишади. Фигурали учиш бўйича жаҳон ва Европа биринчилиги ҳамда олимпиада ўйинларининг кумуш медаль мукофоти совриндорлари Татьяна Жук ва Александр Гореликнинг санъати юксак баҳоланди.

Артист Анатолий Майоров ўргатган айиқлар иштирокида тайёрланган номерлар ҳам қизиқарли ва муваффақиятли чиққан. Ана шу номерлардан бири хоккей ўйинидир. «Судья» Анатолий Майоров бошчилигида майдонга кириб келган хоккейчи айиқлар икки командага бўлиниб, чинакамига куч синашади. Марказдан урилаётган тўплар гоҳ у, гоҳ бу команда дарвозасига кирар, ўйинни диққат билан кузатаётган томошабинларда кулгу уйғотарди. Ўргатилган айиқлар яна бир неча номерни кўнгилдагидек ижро этишди. Бу маҳоратли артист Анатолий Майоровнинг кўп йиллар давомида сарф қилган меҳнатининг ажойиб натижаси, ижодий ютуғи эди.

Акробатлардан Татьяна Лебедова, Юрий Макаров ва Борис Яковловлар эса муз саҳнада дорга ўрнатилган арқонда хилма-хил мураккаб машқларни ижро этишди. Артистлардан Маргарита Шаевская ва Геннадий Бундицкийлар ҳам ўзларига хос оригинал номерлар билан чиқишди.

Бу ўринда коллективнинг таниқли масхарабозларидан Владимир Яневскис ва Владимир Рединнинг ижодий фаолиятини қайд этиб ўтиш керак. Бу хушчақчақ, ҳаракатчан артистлар саҳнага чиқиб келишининг ўзи ҳаммада қувноқ кулгу уйғотади. Улар ҳар бир номерларни усталик билан ижро этиб, кундалик ҳаётимизда учраб турадиган айрим нуқсонларни танқид қилиб, улар устидан кулишади.

«Муз устидаги цирк» коллективи йигирмадан ортиқ номерни намойиш этмоқда. Уларнинг ҳар бири оригиналлиги, алоҳида шакл ва мазмунга эга эканлиги билан бир-бирларидан фарқ қилади. Ҳар бир номер томошабинларда ўзгача ҳис-ҳаяжон уйғотмоқда. Мана шунинг учун ҳам коллективнинг ҳар бир чиқиши олқишга сазовор бўлмоқда.

— Тошкентда 2 августгача гастролда бўлиб, сўнг чет элга сафарга отланамиз, — деди биз билан суҳбатда Сергей Петрович Семочкин. — Бу гал Америка Қўшма Штатлари ва Канадада бўламиз. Фурсатдан фойдаланиб, шу кунлари циркимизда қатнашаётган тошкентлик томошабинларга коллективимиз миннатдорчилигини билдирмоқчиман.

И. ЮСУПОВ.

Республикамиз пойтахти Черёмушкаси — Чилонзор кундан-кунга чирой очиб, кенгайиб бормоқда. Бу ерда янги-янги кварталлар бунёд этиляпти, кўплаб уй-жойлар, маданий-маиший муассасалар қурилмоқда. Ушбу суратда бу массив бағрида куни кеча қад кўтарган уйларни кўриб турибсиз. Яқинда бу осмонўпар кўпқаватли уйлар юзлаб тошкентликлар оилаларини ўз бағрига олади.

Л. ГЛАУБЕРЗОН фотоси.

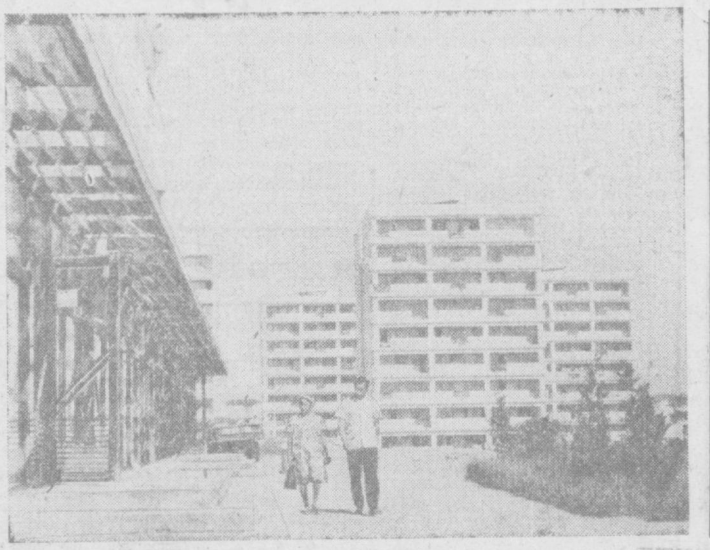

„ЁШ ГВАРДИЯ“ ДАЛАДА

Республикамизнинг кенжа театрларидан бири — «Ёш гвардия» театри яқинда Владислав Титовнинг «Ўлимларни қолдириб доғда» асарини саҳналаштирди. Шу билан бирга театр шоир Шуҳратнинг «Беш кунлик куёв» комедиясини ҳам ўз мухлисларига кўрсатмоқда.

Театр санъаткорлари пойтахт санъат мухлисларига томошалар кўрсатиш билан бирга дала меҳнаткашларига ҳам намунали маданий хизмат кўрсатмоқдалар. Жумладан, Тошкент областининг Оққўрғон ва Бўка районларидаги бир қанча колхоз ҳамда совхозлар меҳнат аҳли театр артистлари санъатидан баҳраманд бўлдилар.

М. ИСМОИЛОВ.

Телевидение

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

18.25 — Кўрсатувлар программаси. 18.30 — Рус тилида теленгиликлар.

Ўзбек тилида: 18.40 — «Қувноқ пионер ёзи». 19.10 — Марғилон шаҳар медицина билим юрти бадиий ҳаваскорларининг концерти. 19.50 — Теленгиликлар.

20.00 дан — Москва кўрсатади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

18.25 — Кўрсатувлар программаси.

Рус тилида: 18.30 — «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Диплом-70». 19.10 — Музикали мозаика. 19.50 — Реклама.

Ўзбек тилида: 20.00 — «Эҳтимол тунда қўлга топширилади» (Телефильм). 20.55 — Халқ ҳофизлари Акмалхон ва Бобохон Сўфихоновлар концерти. 21.35 — «Қорабўғоз» (Кинофильм). 21.55 — «Аёллар салтанати» (Бадиий фильм).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Рус тилида: 20.00 — «Қора рицарлар»нинг тугатилиши» (Телеспектакль). 21.20 — «Сочи-69» (Фильм-концерт). 22.05 — «Макон, коинот ва инсон фикри» (Илмий-оммабоп фильм). 22.25 — «Застава куйлайди» (Фильм-концерт).

Театр

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 15/VII да Фарғона тонг отгунча, 16/VII да Гавҳари шамчироқ.

Кино

ҚИШКИ БИНОДА

Ўғирланган — «ЧАЙКА», «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун), САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 11, кундуз 1 ва 3 да), «МОСКВА» (эрталаб соат 10, эрталаб соат 11 ярим, кундуз 3 ярим, кеч 7 да).

Яшасин севги! — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), НАВОИЙ номли (кундуз 1 ярим, кеч 7.20 минутда), «МОСКВА» (кундуз соат 1.5, кеч 9 да).

Ўзимизники — «ДРУЖБА» (жуфт соатларда), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 12, 2, 4 да).

Онам эрга тегди — «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Уч ёқлама текширув — «ДРУЖБА» (тоқ соатларда), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кеч соат 6, 8, 10 да).

Графиня Коссель — САНЪАТ САРОЙИ (кеч соат 6 ва 8.45 минутда).

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

НЬЮАРК ВА ТОШКЕНТ

Нью-Жерси штатининг йирик шаҳарларидан бири бўлган Ньюаркнинг янги мэри қилиб негр Кеннет Гибсон сайланганлиги ҳақидаги хабарни оқ ва қора танли миллионлаб америкаликлар зўр мамнуният билан кутиб олдилар. АҚШнинг шарқий соҳилидаги шаҳарлардан бирида шаҳарни идора қилувчи олий лавозимга биринчи маротаба қора танли киши сайланди.

Гибсоннинг ғалабаси шунинг учун ҳам диққатга сазоворки, унга қарши собиқ мэр Хью Аддонизионинг тарафдорларидан иборат каттагина куч кураш олиб борди. Улар «оқлар қораларга қарши» ирқчилик шиори остида сайлов кампаниясини ўтказдилар. Шу муносабат билан «Нью-Йорк таймс» газетаси бундай деб ёзди: «Аддонизионинг нуфузли иттифоқчилари берган баёнотдан маълум бўлишича, улар сайлов кампанияси давомида Гибсон «зўрлик ва исён»га даъват этувчи қора танли экстремистлар вакилидир, деб оқ танли сайловчиларни қўрқитишга зўр берганлар». Бинобарин, эслатиб ўтишим зарурки, Аддонизио тарафдорлари гражданлар урушини келтириб чиқарган Американинг қулдорлик даври кайфияти ва жаргонини бизнинг кунларимизгача ўзининг асл ҳолида етказиб келдилар.

Бугун АҚШ ирқчиларининг байроғида бош суяк ва бирибири билан кесишган суяклар тасвири бор. Яқинда газеталар қотилликни касб қилиб олган ва Жанубий Вьетнамда бебошлик қилаётган «яшил қалпоқлилар» табрикнома рамзи сифатида ирқчи Петер Бренанга худди шундай нишон йўлладилар. Петер Бренанн «касаба союз»лардан бирининг бошлиғидир. Бу касаба союзлардан кўра, бандага кўпроқ ўхшаб кетади. Бренаннинг муттаҳам тирранчалари биринчи май куни ўтказилган ёшларнинг тинчлик учун юриши қатнашчиларидан ваҳшийларча ўч олиб, бемаъни ном чиқардилар.

Мен асло шубҳа қилмайманки, мана шунақа турли хайр-эҳсон фондлари ультра ўнг кучларнинг ҳаммасига жон деб маблағ бериб туришибди. Берчистлар, неофашистлар бугунги кунда бирлашиш ғоясини зўр бериб илгари сурмоқдалар. Улар Америкада бир вақтда Адольф Гитлер бошчилигидаги мюнхенлик путчистлар уддалай олмаган ишни амалга оширишга ҳаракат қилмоқдалар. Ҳаёт бизни бунақа жаҳолатпарастлик ҳаракатлари билан таништирди. Улар ватанпарварлар ниқобига яшириниб олиб «соф» ватанпарварлик байроғини баланд кўтармоқдалар. Инглиз ёзувчиси Самуэл Жонсон таъбири билан айтганда, 1775 йилга тааллуқли бўлган бундай «ватанпарварлик» аблаҳнинг сўнгги паноҳи ҳисобланади».

Мен телевидениедан Аддонизио тарафдорлари қилган бебошликларни кўрдим. Улар журналистлар ва фотомухбирларни дўппосладилар, камераларини синдириб ташладилар. Мен Аддонизио тарафдорлари раҳбарларидан бири бўлган «ҳушёр» Энтони Империаленинг хириллдоқ овозини эшитдим. У сайловлардан кейин рақибларидан ўч олиш учун тўла эркинлик яратиб беришни ваъда қилиб, ўз тирранчаларини тинчлантиришга уринарди. Рўй бериб турган воқеаларни телевидение орқали бутун Америка кўрди. Америка Империаленинг ваъдасини ҳам эшитди.

«Қутурганлар» номзоди Аддонизио мағлуб бўлди, негр Гибсон эса енгди. Бу, негрлар ва оқ танлиларнинг, тарих воқеаларига тетиқ қарашни ўргатган кўплаб гражданларнинг қаҳрамонона кураши натижасидир. Бундай оқ танли америкаликлар шуни яхши биладиларки, қора танлилар билан бирлашувдан мақсад ўз ҳуқуқлари учун, касаба союзлар ва демократиянинг эркинлиги учун кураш манфаатларидан келиб чиқмоқда. Қора танлиларнинг ҳуқуқини олиб кўрингчи, эртага реакция сизнинг ҳуқуқингизни ҳам олиб қўяди!

Ньюаркда рўй берган воқеа Американинг бошқа шаҳарлари учун ҳам катта сабоқдир. Ньюарк Нью-Жерси штатининг асосий шаҳри, муҳим индустрия ва савдо марказидир. Бироқ сиз, агар маҳаллий гетто кўчалари бўйлаб юрсангиз, бомбардимон қилинган шаҳарга тушиб қолдимми, деб ўйлашингиз турган гап. Уйлар вайрон бўлган, ён-атроф ифлос ва чиқиндиларга тўлиб-тошган. Ахлат ташувчилар бу жойларга қайрилиб боқмайдилар. Қашшоқлик ҳар тарафдан мана-ман деб, ўзини кўрсатиб туради. Бундан уч йил муқаддам қора танлилар худди мана шу шаҳарда қўзғолон кўтардилар. Маъмурлар ўт очишди, 27 киши тош йўл устида ҳаёт билан видолашди. Улар орасида ёшлар, болалар кўп эди.

Вазият шундай бўлиб қолдики, мен Ньюаркдан кейин тез орада Совет Ўзбекистонининг пойтахти Тошкентга бориб қолдим. Ана шу икки шаҳарда кўрганларим социализм ва капитализм дунёси ўртасидаги принципиал фарқни ўзида мужассамлаштиради.

Тошкентга дастлаб зилзиладан кейиноқ етиб боргандим. Совет Иттифоқининг турли бурчакларидан бу ерга ихтиёрий равишда келган минглаб қурувчилар кучли офатдан катта зарар кўрган ўзбек қардошларига шаҳарни тиклашда ёрдам беришаётган эди. Мен москваликлар, киевликлар, ленинградликлар ва жуда кўп бошқа кишиларни учратдим.

Бу шаҳарларда кўриш шарафига муяссар бўлганларимнинг ҳаммаси қалбимни ҳароратга тўлдирди. Социалистик дунёқараш капиталистик дунёқарашдан ҳеч шубҳасиз устун эканлигига мен яна бир бор амалда ишонч ҳосил қилдим.

Харобаликлар ўрнида янги районлар, кенг ва кўркам уй-жой кварталлари қад кўтараётган эди. Мен тошкентликлар ва уларга ёрдамга келган кишилар билан такрор-такрор суҳбатда бўлдим. Шаҳарда турли миллат вакиллари ўртасида ҳукм сураётган биродарлик ва қардошлик руҳи мени ҳайратга солди. Менинг ватанимда эса худди шу кунларда ҳукмрон синф манфаатларини ҳимоя қилиб турган оқ танли полициячилар қора танли америкаликларни қонга беламоқда эди.

Ватанимда содир бўлаётган фожиани узоқ Тошкентда айниқса яққол ҳис этдим. Америкалик қулдорларнинг бизнинг кунларимизгача яшаб келган авлодлари ўз аждодларининг ишини ниҳоясига етказишга ҳаракат қилмоқдалар. Бироқ мен шунга қаттиқ ишонаманки, ирқчилар 1861 йили уддалай олмаган ишни уларнинг 1970 йилдаги ворислари ҳам эплай олмайдилар. Қулдорларнинг авлодлари кучли, уларнинг йўлида ҳокимият ва маблағ бор, бироқ уларга қарши жабр-жафо чекиб сабр косаси тўлган, ўз инсоний ҳуқуқлари учун курашга қатъий аҳд қилган 25 миллион кишилик негр халқи турибди. Мамлакатимизда бу халқнинг тарафдорлари жуда кўп. Улар Фридрих Энгельс бундан бир аср муқаддам: «Бошқа халқларни эзадиган халқ озод бўлиши мумкин эмас» деган сўзларининг ҳаққонийлигини англаган кишилардир. Қора танли ишчи рўшноликка чиқмагунча оқ танли ишчи ҳам озод бўлолмайди.

Жозеф НОРТ, америка публицисти (АПН).

Қардош Болгария Республикасининг Видин шаҳрида совет мутахассислари ёрдамида полиамид толаси ишлаб чиқарувчи завод қурилган. Суратда: заводнинг экспериментал мосламасида полиамид хом ашёси ишлаб чиқариш пайти. Бу автомашина шиналарини тайёрлашга қўлланилади.

БТА—ТАСС фотоси.

ДАДИЛ ҲАРАКАТ

ҚОҲИРА, 13 июль. (ТАСС) Бирлашган Араб Республикаси қуролли кучлари қўмондонлигининг вакили қуйидагиларни айтди: Миср қўшинларининг икки бўлинмаси кеча кечқурун аҳоли яшайдиган аш-Шатт пунктининг шимоли ва жанубий томонидан кечиб ўтдилар ва Исроил қўшинларининг позицияларига ҳужум қилдилар. Улар Исроил қўшинларига катта талафот етказдилар. МЕН агентлигининг хабар беришича, Мисрнинг ҳар иккала бўлинмаси ҳеч талафот кўрмай ўз жойига қайтиб келган.

«АГРА — 70» ВИСТАВКАСИ ЁПИЛДИ

БЕРЛИН, 13 июль. ТАСС. мухбири В. Бондаренко хабар беради: Лейпциг ёнидаги Маркклебер деган жойда традицион қишлоқ хўжалик виставкаси «АГРА—70» тўрт ҳафта ишлагандан кейин кеча ёпилди. Германия Демократик Республикасидаги илғор қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш кооперативлари ва халқ хўжаликларидан 300 таси «АГРА—70» виставкасида ўзларининг меҳнатдаги муваффақиятларини намойиш қилдилар. Совет Иттифоқи, Чехословакия, Польша, Венгрия, Румыния ва Югославиянинг қишлоқ хўжалик машиналари ҳам виставкада кенг равишда кўрсатилди.

Иши бир ой давом этган бу виставкани республиканинг ҳамма томонидан келган юзминглаб кишилар, шунингдек жаҳоннинг олтмишдан кўпроқ мамлакатидан келган делегациялар, шу жумладан совет қишлоқ хўжалик мутахассислари делегацияси ҳам томоша қилди. Чет эллардан келган меҳмонлар Германия Демократик Республикасининг қишлоқ хўжалиги соҳасидаги муваффақиятларига юксак баҳо беришди, виставканинг амалий аҳамияти катта эканлигини айтишди.

ВАТАНПАРВАРЛАР ҲУЖУМИ

ХАНОЙ, 13 июль. (ТАСС). Жанубий Вьетнамдан олинган хабарларга қараганда, халқ озодлик қуроллик кучлари 11 июлда Сайгондан 145 километр шимол ва шарқи-шимолда АҚШнинг биринчи аэромобиль дивизияси позицияларига икки марта ҳужум қилганлар. Халқ озодлик қуролли кучлари бўлинмалари 11 июлдан 12 июлга ўтар кечаси Америка Сайгон қўшинларининг кўп базалари ва мустаҳкамланган пунктларини, шунингдек, АҚШ биринчи аэромобиль дивизиясининг Вьетхоа шимолидаги Фиоквинда жойлашган команда пунктини ўққа тутдилар.

Ватанпарварлар 10 июлда Сайгондан 56 километр шарқи-шимолда Америка вертолётини уриб туширдилар. Вертолётда Американинг 21 ҳарбий хизматчиси бор эди. Тхатхиен вилоятида Хюэдан ғарб томондаги тоғлиқ районда АҚШ денгиз пиёдаларининг самолёти яксон қилинди.

МАРКАЗИЙ «ЮБИЛЕЙНИЙ» СПОРТ ЗАЛИДА

2 АВГУСТГАЧА

ФИГУРАЛИ УЧИШ БЎЙИЧА ЖАҲОН ВА ЕВРОПА БИРИНЧИЛИГИ ҲАМДА ОЛИМПИАДА ЎЙИНЛАРИНИНГ КУМУШ МЕДАЛЬ МУКОФОТИ СОВРИНДОРЛАРИ

ТАТЬЯНА ЖУК ВА АЛЕКСАНДР ГОРЕЛИК ИШТИРОКИДА

«МУЗ УСТИДА ЦИРК» ТОМОШАЛАРИ

Шунингдек А. МАЙОРОВ раҳбарлигидаги «ХОККЕЙ ЎЙНОВЧИ АЙИҚЛАР» ҚАТНАШАДИЛАР

Билетлар сотилмоқда.

Справкалар учун телефонлар: 44-61-54, 44-50-12.

ТОШКЕНТ «ШАРҚ» МЕБЕЛЬ ФИРМАСИ

дурадгорлар, станокчилар, пардозловчилар, сайқал берувчилар ва прессловчилар тайёрлайдиган икки ойлик курсларга

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Ўқиш Москва шаҳар мебель корхоналарида ўтказилади.

Ўқувчилар стипендия, ётоқхона ва бепул бориш-келиш билан таъминланадилар.

Тошкент шаҳрида рўйхатдан ўтган 18 дан 25 ёшгача бўлганлар ўқишга қабул қилинадилар.

Кирувчилар: ариза, таржимаи ҳоли, паспорт ва ҳарбий билет, маълумоти тўғрисидаги гувоҳнома, турар жойидан справка, 4 дона (3×4) фотосурат топширадилар.

Аризалар — 20 августгача қабул қилинади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Магазин-мавзук кўчаси, 254-уй (10, 43, 56, 14 автобуслар, 7, 10 троллейбусларнинг «Трактор-йиғув заводи» бекати).

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.

Г. 1688. ИНДЕКС — 64697. Р — 14502.